

Værdi- og arbejdsgrundlag - med læreplaner

**Den selvejende daginstitution
Børnehaven Mosegården
Rosenvangs Alle 212
8270 Højbjerg**

En selvejende daginstitution i Århus
www.daginstitutioner-aarhus.dk

**- En god start på livet
Indholdsfortegnelse**

1.	Indledning	3
	Dagtilbudsloven	3
	Metode til planlægning, dokumentation og evaluering	4
	Opbygning af beskrivelsen af vores værdi- og arbejdsgrundlag.....	5
2.	Præsentation af Børnehaven Mosegården.....	6
	Personalet.....	7
	Dagens forløb.....	7
	Indretning.....	9
	Udendørsfaciliteter.....	9
	Modtagelse af nye børn.....	10
3.	Vedtægter og pædagogisk grundlag.....	12
	Værdigrundlag	12
	Målsætning.....	13
	Lærings- og udviklingsforståelse	13
	Børns leg	13
	Hvordan definerer vi begrebet læring?	14
4.	Effektmål for Børnehaven Mosegården.....	15
	Evalueringspraksis	16
	Læring og udvikling (1 af 9 strategi)	17
	Sproglig udvikling (læreplanstema iht § 8).....	18
	Alsidig personlig udvikling (læreplanstema iht § 8).....	21
	Sociale kompetencer (læreplanstema iht § 8)	23
	Naturen og naturfænomener (læreplanstema iht § 8).....	27
	Kulturelle udtryksformer og værdier (læreplanstema iht § 8)	29
	Overgang til skole og SFO.....	32
	Sundhed og trivsel (3 af 9 strategi)	35
	Krop og bevægelse (læreplanstema iht. § 8).....	35
	Kostordning/sund mad	39
	Rummelighed (2 af 9 strategi)	42
	Forældreinddragelse (4 af 9 strategi)	44
	Forældresamarbejdet i dagligdagen	44
	Forældredeltagelse i bestyrelsen	46
5.	Strukturelle rammer	47
	Ledelse (5 af 9 strategi).....	47
	Personale (6 af 9 strategi).....	48
	Organisation (7 af 9 strategi)	49
	Drift (8 af 9 strategi)	49
6.	Kommunikation (9 af 9 strategi).....	51
	Intern kommunikation (børn, forældre, personale).....	51
	Kommunikation i netværk (selvejende dagtilbud i Århus).....	52
	Ekstern kommunikation (forvaltning, tværmagistralt, områdesamarbejde)	53
	Materiale som findes i børnehaven	54

1. Indledning

Børnehaven Mosegården er en selvejende daginstitution, normeret til 28 børn i alderen 3-6 år. Børnehaven drives i henhold til driftsoverenskomst med Århus Kommune.

Vi arbejder under dagtilbudsloven, der giver de overordnede retningslinier for arbejdet med 0-6 årige børn i daginstitutioner. Dertil er vi gennem driftsoverenskomsten forpligtet til at efterleve de retningslinjer for Børn og Unge, der er vedtaget af Århus Kommunes byråd.

I Århus Kommune har Børn og Unge (0-18 år) sin egen magistrat opdelt i 8 decentrale områder. Magistraten har udformet en udviklingsplan for hele området, der udmøntes i en række decentrale og lokale udviklingsplaner, heriblandt en for dagtilbuddet Børnehaven Mosegården, som er beliggende i område Oddervej. Udviklingsplanen er dokumentation for den decentrale udmøntning af Børn og Unges visioner, og skal samtidig tjene til at fastholde og gennemføre vores visioner. Den beskriver hvilke særlige udfordringer og udviklingspunkter, vi vil sætte fokus på i det kommende (de kommende) år. Udviklingsplanen er et selvstændigt dokument, som skal ses i sammenhæng med vores værdi- og arbejdsgrundlag.

Dagtilbudsloven

Dagtilbudslovens § 7 omhandler formål:

§ 7. Børn i dagtilbud skal have et fysisk, psykisk og æstetisk børnemiljø, som fremmer deres trivsel, sundhed, udvikling og læring.

Stk. 2. Dagtilbud skal i samarbejde med forældrene give børn omsorg og understøtte det enkelte barns alsidige udvikling og selvværd samt bidrage til, at børn får en god og tryk opvækst.

Stk. 3. Dagtilbud skal fremme børns læring og udvikling af kompetencer gennem oplevelser, leg og pædagogisk tilrettelagte aktiviteter, der giver børn mulighed for fordybelse, udforskning og erfaring.

Stk. 4. Dagtilbud skal give børn medbestemmelse, medansvar og forståelse for demokrati. Dagtilbud skal som led heri bidrage til at udvikle børns selvstændighed, evner til at indgå i forpligtende fællesskaber og samhørighed med og integration i det danske samfund.

Stk. 5. Dagtilbud skal i samarbejde med forældrene sikre en god overgang til skole ved at udvikle og understøtte grundlæggende kompetencer og lysten til at lære. Dagtilbud skal i samarbejde med skolerne skabe en sammenhængende overgang til skole og fritidstilbud.

Dagtilbudslovens § 8 omhandler de læreplanstemaer, som indgår i denne udviklingsplan:

- *§ 8. Der skal i alle dagtilbud udarbejdes en skriftlig pædagogisk læreplan for børn i aldersgruppen 0-2 år og børn i aldersgruppen fra 3 år til barnets skolestart. Den pædagogiske læreplan skal give rum for leg, læring og udvikling af børn i dagtilbud. Ved udarbejdelsen af den pædagogiske læreplan skal der tages hensyn til børnegruppens sammensætning.*
- *Stk. 2. Den pædagogiske læreplan skal beskrive dagtilbuddets mål for børnenes læring inden for følgende temaer:*
- *1) Alsidig personlig udvikling, 2) Sociale kompetencer, 3) Sproglig udvikling., 4) Krop og bevægelse, 5) Naturen og naturfænomener, 6) Kulturelle udtryksformer og værdier.*

- *Stk. 3. Den pædagogiske læreplan skal beskrive relevante pædagogiske metoder og aktiviteter, der iværksættes for at nå målene, og hvordan læreplanen evalueres.*
- *Stk. 4. Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvilke relevante pædagogiske metoder, aktiviteter og eventuelle mål, der opstilles og iværksættes for børn med særlige behov.*

Dagtilbudslovens § 11 omhandler kommunalbestyrelsens pligt til at tilbyde sprogvurdering af alle 3-årige og skal efter behov tilbyde sprogunderstøttende aktiviteter. I Århus Kommune varetages dette ansvar bl.a. af daginstitutionerne og i denne udviklingsplan beskrives dette arbejde nærmere i afsnittet om sproglig udvikling.

Dagtilbudslovens § 12 omhandler et påbud om en skriftlig Børnemiljøvurdering, som foreligger som selvstændigt dokument i børnehaven.

Metode til planlægning, dokumentation og evaluering

Vi arbejder på at integrere Århus Kommunes materiale og metode til kvalitetssikring og kvalitetsudvikling og herigennem bidrage til det bedst mulige grundlag for at kvalificere den faglige indsats i Børnehaven Mosegården, som vores bidrag til den samlede indsats i kommunen.

Det indebærer, at vi tager udgangspunkt i Århus Kommunes virksomhedsmodel og derfor har benyttet ROYE modellen til at beskrive vores pædagogiske arbejde. ROYE modellen er tænkt som et redskab for ledelse, udvikling, dialog og videndeling.

ROYE modellen (figur 1) skaber overblik og kan bruges som styringsmodel derved, at den både er et planlægningsværktøj som kan anvendes i den pædagogiske praksis og et værktøj til evaluering og dokumentation, og hermed styrkelse af vores mulighed for at vurdere effekten af vores indsats.

Figur 1: I skematisk form kan ROYE modellen se sådan ud:

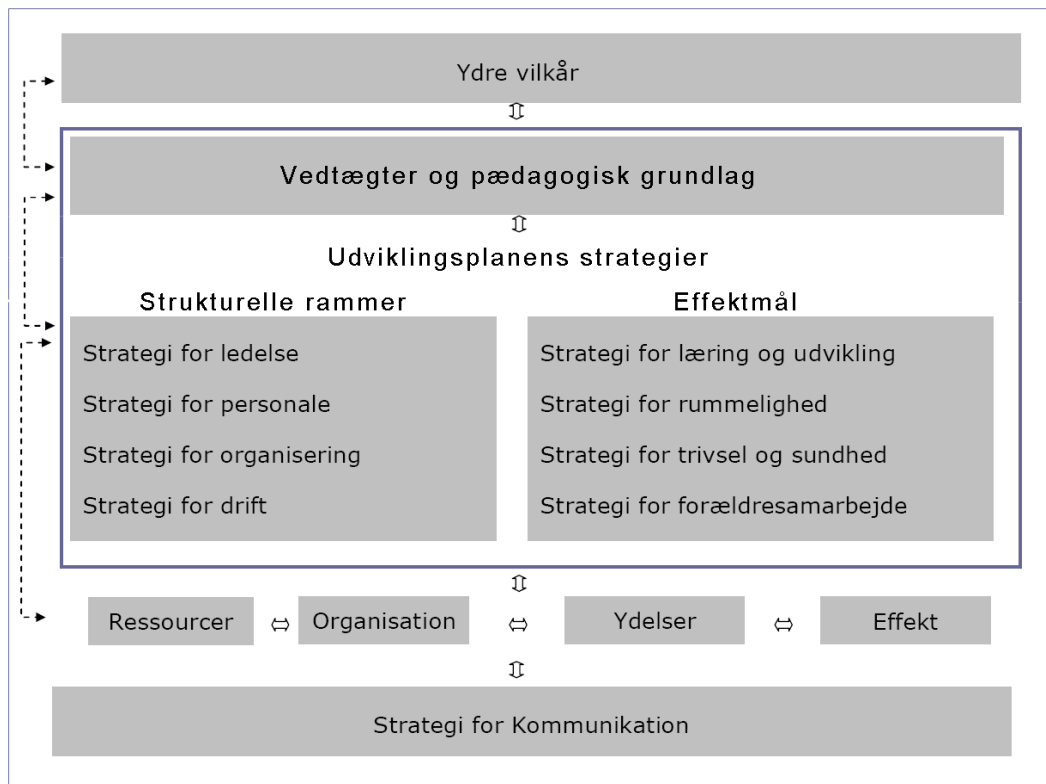
Fokus/indsatsområde:						
Sammenhæng/status:						
Ressourcer	↔	Organisation	↔	Ydelser	↔	Effekt
<ul style="list-style-type: none"> • Prioriteringer • Økonomi • Personale • Børnegrupper 		<ul style="list-style-type: none"> • Proces • Prioriteringer • Ansvar for gennemførelse • Tidsplan 		<ul style="list-style-type: none"> • Handlinger/aktivitet • Begrundelse for valg 		<ul style="list-style-type: none"> • Mål • Virkning • Indikatorer • Evaluering • Dokumentation

Roye modellen et evalueringsredskab, som vi arbejder på at gøre brugbart for alle i personalegruppen på en sådan måde, at det kan tilpasses hverdagens skiftende udfordringer og ændringer.

Opbygning af beskrivelsen af vores værdi- og arbejdsgrundlag

Vi har forsøgt at opbygge beskrivelsen af vores værdi- og arbejdsgrundlag på en måde, der relaterer til Århus Kommunes Børn og Unge politik, udmøntet i 9 strategier. I dette afsnit beskriver vi, hvordan. Sammenhængen mellem de enkelte elementer illustreres i figur 2

Figur 2: skematisk fremstilling af samspillet mellem de elementer, der indgår i vores værdi- og arbejdsgrundlag

Kapitel 2 er en præsentation af Børnehaven Mosegården og indeholder konkrete fakta om, hvem vi er og det daglige arbejde. Desuden beskriver vi hvordan vi modtager nye børn og forældre .

I kapitel 3 præsenteres vores værdier og målsætninger, og vi fortæller om vores lærings- og udviklingsforståelse.

Kapitel 4 beskriver hvordan vi arbejder med de 4 effektmål, som Århus Kommune har formuleret for Børn og Unge Magistraten. Disse fire overordnede mål er:

- Læring og udvikling
- Sundhed og trivsel
- Rummelighed
- Forældresamarbejde

'Læring og udvikling' bliver beskrevet gennem lovgivningens krav til læreplanstemaer:

- Sproglig udvikling
- Alsidig personlig udvikling
- Sociale kompetencer
- Naturen og naturfænomener
- Kulturelle udtryksformer og værdier
- Krop og bevægelse

Der er i disse år fokus på sproglig udvikling som et særligt indsatsområde, hvilket bl.a. kommer til udtryk ved sprogvurderinger af 3-årige og uddannelse af sprogvejledere i dagtilbuddene. Dette indgår i vores beskrivelse af Sproglig udvikling som læreplanstema, hvor vi desuden har beskrevet mål og indikatorer for *generelle sprogfærdigheder, situationsuafhængigt sprog, sproglig opmærksomhed og erfaringer med litteratur, læsning og skrivning*.

Et andet vigtigt fokus er hvordan vi bedst muligt forbereder børnene til at møde nye udfordringer og ny læring, når de skal starte i skole og senere er rustede til at gennemgå et kompetencegivende uddannelsesforløb (95 % målsætningen).

Dette tema er en del af det tværfaglige samarbejde i Kragelund skoledistrikt, bl.a. om ”Overgange” og ”Robuste børn” – vi beskriver det sidst i afsnittet om Læring og udvikling.

Det 6. læreplanstema om krop og bevægelse beskriver vi sammen med det strategiske mål for sundhed og trivsel, hvor også mad og måltider inddrages.

I et afsnit om rummelighed tænker vi arbejdet med ”Respekt for grænser” og særlige indsatser for udsatte børn ind.

Forældreinddragelse er et nøglepunkt for Børnehaven Mosegården som selvejende institution, og vi har gennem den seneste brugerundersøgelse – foretaget af Århus Kommune – konstateret at det er et område, hvor vi gør det rigtig godt. Vores afsnit herom er delt i to:

- Samarbejde med forældrene i hverdagen – om det enkelte barn
- Forældrenes betydning i bestyrelsesarbejdet

I kapitel 5 beskriver vi vores strukturelle rammer. Det vil sige, hvordan vores aktuelle situation er med hensyn til ledelse, personale, organisation og drift. I kapitlet beskriver vi også vores prioriteringer, og hvad vi gør for at udnytte vores ressourcer optimalt. Punkterne beskrives kortfattet fordi de kun skal illustrere de overordnede betingelser vi fungerer under.

Kapitel 6 om kommunikation anser vi for yderst vigtig, da det er herigennem, vi synliggør vores arbejde. Når vi er åbne om, hvad vi gør og hvorfor, opnår vi at få respons både internt og eksternt. Det mener vi er et værdifuldt bidrag til den fortsatte udvikling af institutionen.

2. Præsentation af Børnehaven Mosegården.

Børnehaven Mosegården er en selvejende institution, og arbejder derfor efter egen vedtægt og formål. Vedtægten er udarbejdet af bestyrelse i samarbejde med personale og forældre.

Børnehavens adresse og telefon nr.:

Den Selvejende Institution
Børnehaven Mosegården Telf.: 8627 0883
Rosenvangs Allé 212
8270 Højbjerg

E mail: ingla@aarhus.dk
Hjemmeside: www.daginstitutioner-aarhus.dk

Børnehaven Mosegården er oprettet som selvejende institution i 1953 og i forbindelse med 50 års jubilæet blev udgivet et festskrift, der forsøger at give et historisk indblik i den pædagogiske udvikling.

For alle de børn, familier, personaler og andre, der gennem tiden har haft deres faste gang i Mosegården har det været et kendetegn, at bevæge sig mellem fastholdelse af gode traditioner uden at stivne i disse med et ”sådan plejer vi at gøre”, og at være bevidste om at skabe udvikling og fornyelse - i takt med tidens ændrede krav og værdier.

Vi er en lille børnehave – set i forhold til den størrelse man bygger nye institutioner i dag – og vi ser det som en fornem opgave at fastholde og arbejde med de særlige muligheder for nærvær og sammenhold, som en lille institution giver.

Vi er også særlige på en anden måde – fordi vi er en selvejende institution, og vi vil gerne være særlige, men ikke sære – og selv synes vi, at vi lykkes meget godt med at bevare vores selvstændighed og egenart, bl.a. gennem det samarbejde vi har med andre selvejende institutioner i Århus Kommune.

Samtidig har vi et godt samarbejde med Århus Kommune, forvaltningen og de medarbejdere som er vores kontaktpersoner der. Vi er en del af den udvikling, som er gældende for hele daginstitutionsområdet i Århus Kommune, og deltager aktivt i det lokale samarbejde i skoledistriktet og i område Oddervej.

Desuden er det vigtigt for os i dag – som det var da gode borgere i Holme/Tranbjerg kommune samlede ind til denne børnehave for at gavne børnene – at børnene er i centrum, at hvert enkelt barn har plads og rum til at være sig selv, at børn og voksne sammen respekterer og giver plads til hinanden, at de voksne tager ansvar for at skabe en tryk og udviklende hverdag, - men også at vi tør vise, at vi godt kan li’ hinanden, og at vi ikke glemmer, at have det sjovt sammen.

Personalet

Vi er 6 ansatte, 3 uddannede pædagoger, 1 pædagogmedhjælper, 1 kombineret køkken/pædagogmedhjælper og en rengøringsassistent.

Vi modtager desuden pædagogstuderende.

Pædagoger: Leder:	Inge Laursen	37 t
Souschef:	Jonna Sommer	37 t
	Steen Jørgensen	37 t
Medhjælper :	Alice Wahlqvist	30 t
Køkkenn/medhjælper:	Carina	30 t
Rengøring:	Zarah	7½ t

Dagens forløb

Det daglige samvær er basis for læring og udvikling

Vi oplever, at mange børn som en del af de generelle tendenser i samfundet er udsat for et forholdsvis skemalagt liv, hvor tidspres og travlhed er kendte faktorer. Som modvægt mod dette vil vi gerne give børnene en oplevelse af at have god tid, tid til at fordybe sig, tid til at blive ved det, man er i gang med, tid og rum til ikke altid at skulle gøre det samme som de andre. Samtidig anerkender vi, at en vis form for rytme, genkendelighed og faste holdepunkter er med til at gøre omverdenen overskuelig og tryk, hvilket er en forudsætning for, at man kan udfolde sig og være nyskabende.

Vores dage ligner derfor hinanden, men med mulighed for høj grad af fleksibilitet og ændringer i forhold til såvel tidspunkter som indhold.

Morgenmad - kl. 6.30 - ca. 8.00.

Vi spiser morgenmad og hygger omkring børn og forældre, efterhånden som de kommer.

Morgenmaden ryddes væk omkring kl. 8.00.

Formiddagen igennem lægger vi vægt på, at hver enkelt barn får opmærksomhed og hjælp til at sige farvel til far og mor - og til at komme i gang med det, han eller hun har lyst til.

Kl. 9.30/ 10.00.

De fleste børn og voksne er nu kommet, og huset summer af leg og aktivitet, - ude eller inde. Det er som regel også på dette tidspunkt, vi tager på ture, såvel planlagte som spontane.

De voksne fordeler sig i huset - der hvor børnene er og har brug for en voksen legekammerat eller igangsætter. Sidst på formiddagen hjælper børn og voksne hinanden med at rydde op og dække bord, inden vi går på badeværelset og vasker hænder. Ofte er der tid til at børnene samles i læsehjørnet og får læst en bog eller at børnene kigger/læser for hinanden.

Dagens hovedmåltid - kl. ca. 11.30.

Vi spiser i mindre grupper, fordelt i 3 rum. Børnene finder selv – med hjælp fra de voksne – den plads, hvor de vil sidde. Vi starter måltidet nogenlunde samtidigt, og venter til (næsten) alle er færdige, inden vi forlader bordet. Vi gør meget ud af, at måltidet foregår i en varm og hyggelig atmosfære. Vi snakker med børnene, og børnene snakker med hinanden, om det, der rører sig for den enkelte og det, som er fælles for os alle.

Vi går på legepladsen ca. kl. 12.30 - ?

Efter måltidet skal alle børn på legepladsen, med mindre der er brug for en middagssøvn eller der laves andre aftaler. De mindste børn skal hjælpes med at komme på toiletet, og med at få tøj på.

De større børn er i højere grad selvhjulpne, men det er vores opfattelse, at alle børn skal opmuntres til at klare så meget som muligt selv.

Hvor længe vi er på legepladsen afhænger dels af vejret, dels af hvad børnene har gang i. Vi voksne er igangsættere, hvis der er brug for det eller indgår i børnenes lege – samtidig med, at vi holder øje med, at alle har det godt.

Eftermiddagsmad kl 14.30/ 15.00

Vi spiser eftermiddagsmaden ude eller inde, og igen vasker vi hænder, før vi spiser. Børnene spiser ikke nødvendigvis på samme tid, og de forlader bordet, efterhånden som de er færdige.

Eftermiddag.

Børnene fortsætter deres leg og bliver efterhånden hentet af forældrene. Vi voksne er omkring børnene, men vægter også at have tid til at snakke med forældrene om, hvordan deres børn har haft det dagen igennem.

Det er vigtigt, at børnene stadig har en fornemmelse af, at de gerne må lege, og at dagen ikke er slut, selv om der kan være en del afbrydelser, dels når legekammeraterne bliver hentet, dels når oprydningen så småt går i gang.

Børnehaven lukker kl. 17.00 (16.30 om fredagen).

Vi voksne er sammen med (omkring) de sidste børn, også selv om den sidste oprydning skal klares. Ligesom det er vigtigt at sige goddag til hinanden, når vi kommer, forventer vi, at I sammen med jeres barn henvender jer til personalet og siger farvel, når I går hjem.

Indretning

Vi mener, det er vigtigt, at der er en god balance mellem de initiativer, børnene selv tager og de aktiviteter, der sættes i gang af voksne. Dette afspejler sig også i vores indretning, hvor vi lægger vægt på at legetøj og materialer står i børnehøjde, at møbler m.m. er flytbare så rummene kan ændre udseende efter formål, at børnene kan sætte deres egne spor.

Vi er opmærksomme på, hvad børnene har brug for af udfordringer for at prøve deres færdigheder af, ligesom børnene selvfølgelig selv har mulighed for at tage initiativ til at tegne, klippe, lime, bruge modellervoks m.m., hvis de altså ikke er i gang med at lege.

Musik og sang er en del af vores kultur, og vi er bevidste om, at det er en udtryksform, som ikke mindst børn benytter sig af på mange måder. Tænk bare på alle de sange, der produceres når der gynes eller på den danseglæde, der udvises, når der skrues op for musikken. Børnene har mulighed for at få en intens musikoplevelse ved brug af høretelefoner, vi tilbyder dem forskellige musikgenrer, også klassisk musik.

Vores musikinstrumenter står, så børnene kan nå dem og bruge dem, og vi forsøger i det hele taget at skabe et miljø i vores hverdag med grobund for musiske udfoldelser og oplevelser.

At male er en anden kreativ udtryksform, vi gerne vil give børnene oplevelser med. Derfor har vi indrettet et hjørne med staffelier, hvor børnene kan eksperimentere med farver, vand og pensler.

Når mange mennesker er sammen hver dag, er det godt med et sted, hvor man kan trække sig lidt tilbage og være i fred. Hos os er dette muligt i vores "læsehjørne", som er hjemsted for mange hyggelige stunder, når børn og voksne læser og fortæller historier. Samtidig er det en vigtig base for den sproglige stimulering, som vi naturligt arbejder med i samværet med børnene.

Vi synes, der i børnehaven er gode muligheder for, at børnene kan bruge deres kropslige energi, og at de kan opleve udelivets og naturens glæder.

I afsnittet om Læring og udvikling vil vi for hvert læreplanstema beskrive hvordan indretningen understøtter lærings- og udviklingsmiljøet.

Udendørsfaciliteter

Vi har en dejlig stor legeplads med rig mulighed for oplevelser med sand, vand, mudder - klatretræer og planter.

Vi har et "hus", hævet på pæle, så området under og omkring indbyder til mange lege. Huset kan desuden anvendes til forskellige værkstedsaktiviteter.

Vi har en stor cykelbane, bålplads og mange fredfyldte kroge.

Vi har et hjørne med træskulpturer, som er lavet ud fra børnehavens egne eventyr om Dunkelskoven og dens hekse og trolde – og et par steder står der udendørs musikinstrumenter, også lavet af træ.

Vi har et område med legehuse, græsplæne og frodige plantekasser.

Vi har gynger, rutsjebane, klatrevæg, brandmandsstang og fodboldbane

Vi bor i gå-afstand til flere skovområder og har mange busforbindelser til naturen længere væk og til byens museer m.m.

Modtagelse af nye børn.

Når vi modtager nye børn, er vi bevidste om, at det ikke kun er barnet, der skal begynde hos os, men hele familien.

Det er vigtigt for barnet at opleve, at der er en sammenhæng mellem de verdener, det i forvejen kender, og den nye verden, det skal lære at kende

Effekt:

Det er vores mål

at ikke kun barnet, men hele familien føler sig velkomne i institutionen og trygge ved den nye dagligdag, de skal være en del af.

at barnet møder voksne, der kan forbinde barnets forskellige verdener og har forståelse for at barnet har sagt farvel til noget kendt og trygt som det savner.

at vi gennem samarbejde med de voksne, der i forvejen kender barnet sikrer at kendt viden om barnets personlighed og udvikling føres videre og giver en overgang der bedst muligt sikrer barnets videre udvikling

Tegn - Hvad er det vi gerne vil se for at vi kan sige at det er lykkedes

At barnet i løbet af kort tid falder til, så det oplever sig som en del af børnegruppen og føler sig trygge ved de voksne

At forældrene giver udtryk for at de er blevet godt modtaget og har tillid til personalet

Ydelse:

Den pædagogiske praksis

De første dage:

Vi snakker med forældrene om barnets udvikling indtil nu, dets små vaner og hjemmemiljø i det hele taget, og da vi ved, at det for nogle børn kan være rart at have en bamse, nogle billeder eller andet trygt med hjemmefra, opfordrer vi forældrene til at barnet får en sådan ting med.

Vi lægger vægt på, at alle føler sig velkomne og får informationer om os. Forældrene får udleveret børnehavens pjece og barnet får tilsendt et brev med tegninger, som nogle af de andre børn har tegnet nogle dage før den endelige start.

Selv om familien har besøgt os i tiden op til den dag, barnet skal begynde, finder vi det vigtigt, at far eller mor afsætter tid til at være hos os sammen med barnet de første dage – i hvor lang tid er individuelt, og forældre og personale samarbejder om at finde det passende tidspunkt for, hvornår der skal siges farvel.

Vi er ekstra opmærksomme på at fortælle forældrene om deres barns dag i børnehaven, og vi arbejder på at gøre forældrene trygge ved, at deres barn nu skal indgå i en ny verden, hvor det i højere og højere grad selv vil/kan fortælle meget fra dagligdagen, og hvor forældrene vil opleve, at deres barn bliver ”stor” og klarer mere og mere selv.

Den første tid

Det kan være svært for barnet at få overblik over alle de nye muligheder børnehaven rummer, men mindst en fra personalet er altid parat til at tage sig specielt af det nye barn. Vi har erfaring for, at barnet tit udvælger sig en bestemt voksen, som det gerne vil have omkring sig i begyndelsen, og det forsøger vi så vidt muligt at imødekomme.

Det er ligeledes vigtigt for barnet, at det føler sig hjemme i institutionen og bliver en del af det nye miljø. Dette bliver tydeligt for barnet, bl.a. når vi tager billeder af barnet i børnehaven, og når vi viser barnet de konkrete og betydningsfulde private områder, det kan råde over. (Garderobrum, skuffe). De andre børn i børnehaven er med til at tage godt imod deres nye legekammerat. Familien kan låne en foto-bog med hjem, så de i fred og ro kan snakke om børnehavens hverdag og vise f.eks. bedsteforældre og venner billeder fra det liv, som nu skal danne ramme om en del af deres hverdag.

Efter et stykke tid

Vi tager hjem til det nye barn sammen med de børn, som barnet leger godt med, vi skal tage billeder til vores "Her bor jeg" bog, og barnet kan vise sine nye kammerater, hvor det bor. Det er ikke nødvendigt, at forældrene er hjemme, men de ved som oftest, at vi kommer.

Vi samarbejder med barnets tidligere miljøer i dagpleje eller vuggestue- eller anden daginstitution, dels ved at de besøger os (før barnet starter), og dels ved at vi besøger dem, når barnet har gået hos os et stykke tid. Ved dette genbesøg oplever barnet glæde ved at se det tidligere miljø og vennerne, men det oplever for det meste også en erkendelse af, at det er blevet "stor", og at det har været parat til at modtage nye udfordringer og udviklingsmuligheder hos os.

Indenfor et par måneder efter at barnet er startet

Forældrene tilbydes en samtale, hvor de sammen med personalet i ro og mag snakker om, hvordan barnet er faldet til og evaluerer på den tid, der er gået. Fra børnehavens side vil vi gerne give forældrene et indtryk af, hvordan vi ser barnet, og hvordan det er blevet en del af børnehavelivet.

Organisation:

Samarbejdet med forældrene i de første dage prioriteres og øvrige aktiviteter planlægges i forhold til dette.

Alle i personalegruppen har ansvar for at opfylde vores mål – ofte "vælger" barn og forældre selv en foretrukket voksen som primær kontaktperson i den første tid – dette ønske imødekommer vi.

Vi fordeler opgaverne mellem personalet i vores almindelige organisering af det pædagogiske arbejde.

Ressourcer:

Grundlæggende betragter vi det som en del af vores almindelige pædagogiske arbejde at sikre en god modtagelse af børnene og deres familie.

Hele personalegruppen er ekstra opmærksom på, at fortælle forældrene om deres barns dag i børnehaven, og vi arbejder på at gøre forældrene trygge ved, at deres barn nu skal indgå i en ny verden, hvor det i højere og højere grad selv vil/kan fortælle meget fra dagligdagen, og hvor forældrene vil opleve, at deres barn bliver "stor" og klarer mere og mere selv.

Vi afsætter tid til at modtage besøg af forældre af børn, også før de starter i institutionen.

Vi afsætter tid til at skrive til børnene før de starter.

Vi afsætter tid til at tage på ture til barnets hjem og tidligere pasningstilbud, samt modtage besøg af disse.

Vi afsætter tid til at vedligeholde diverse bøger m.m. med billedmateriale.

Vi afsætter tid til forældresamtale af ½-1 times varighed.

3. Vedtægter og pædagogisk grundlag

Værdigrundlag

Som selvejende daginstitution har vi vores eget værdigrundlag, der vedtages af bestyrelsen og danner udgangspunkt for vores målsætning og det pædagogiske arbejde.

Til grund for vores målsætning ligger mange pædagogiske overvejelser og diskussioner af, hvilke grundlæggende værdier, vi - som supplement til forældrenes opdragelse - skal videreføre til børnene.

Vi har diskuteret hvordan vi i praksis kan leve op til og omsætte Århus Kommune, Børn og Unge magistratens værdier, som de er beskrevet under nøgleordene Respekt – Troværdighed – Engagement og vi har desuden forholdt os til samfundsudviklingen i almindelighed og til hvilket lokalsamfund, vi er en del af.

Vores børn kommer fra mange forskellige miljøer, og kravet til dem om at kunne begå sig mellem mange børn og voksne hver dag uden at komme i mange konflikter er høje. De skal manøvrere mellem mange indtryk og forventninger – og gerne kunne træffe deres egne valg. I dagens samfund er der mange meninger og holdninger til, hvad børn skal kunne, skal lære og præstere, ofte er disse forventninger udsprunget af hvilket voksenliv, man ønsker for barnet.

Vores værdigrundlag og målsætning tager sit udspring i, at vi ser barnelivet som noget i sig selv værdifuldt, og dialogen mellem barn og voksen, ja mellem mennesker i det hele taget som helt centralt for et godt liv og for de udviklingsmuligheder, der er for såvel den enkelte som for samfundet. Vi definerer samfundet, både som de overordnede strukturer, og forstået som de sociale grupper i samfundet, vi hver især er en del af. (børnehaven, skolen, familien, venner, fritidsklubber, politiske og kulturelle grupperinger etc. etc.).

Vi ser det som et stort ansvar at være ”medopdragere” af nye generationer i samfundet. Vi er bevidste om, at vores faglige viden og udvikling og vores selvrefleksion i et tæt personale- og forældresamarbejde er en nødvendig og vigtig basis for vores arbejde.

RUMMELIGHED - RESPEKT - BØRNENE I CENTRUM - FÆLLESSKAB - OVERSKUELIGHED - VÆRDIFORMIDLING er nøgleord, der fortæller meget om vore grundlæggende værdier.

Med RUMMELIGHED mener vi, at vi skal respektere børn, forældre og personales forskellige personligheder og grænser.

RESPEKT betyder, at vi skal give plads til børnenes leg og venskaber. Vi skal lytte til børnene og støtte deres selvværd ved at bakke op om deres initiativer og nysgerrighed og deres forskellige resurser på mange områder: det kreative, det sproglige, det sociale samt de fysiske udfoldelser.

At BØRNENE er I CENTRUM kan lyde selvfølgeligt, men for os er det vigtigt at understrege, at hver enkelt barns trivsel og velfærd også er vores ansvar. Alle børn skal føle sig værdsat og vide, at vi kan lide dem.

De voksne skal være nærværende og udvise interesse for børnenes hele liv og ikke kun det, der leves i børnehaven.

Følelsen af at være en del af et FÆLLESSKAB er medvirkende til at skabe tryghed og give plads til, at børnene får indflydelse på og medansvar for dagligdagen.

I en lille institution som vores er hverdagen OVERSKUELIG. Det gælder i indretningen, såvel ude som inde, og det gælder i strukturen, der gør det let for alle at kende hinanden, at kende beslutningsprocesser m.v., og som gør det nemt at skabe et miljø, som er præget af nærvær, omsorg og tryghed.

VÆRDIFORMIDLING betyder, at vi påtager os ansvaret som voksne rollemodeller og formidlere af vor kulturs værdier, (traditioner, normer for socialt samvær, natur- og miljøværdier, et sundt miljø,)

Et ENGAGERET og TROVÆRDIGT personale er en nødvendig forudsætning for at vores arbejde lykkes – det gælder det pædagogiske arbejde med børnene, samarbejdet med forældre og andre samarbejdspartnere, og den samarbejdskultur der er mellem medarbejdere og mellem medarbejdere og ledelse.

Målsætning.

Børnehaven Mosegårdens mål og opgaver er beskrevet i vedtægterne for institutionen og er som følger:

Børnehaven skal i samarbejde med forældrene skabe et miljø, som kan supplere hjemmets opdragelse og arbejde for, at børnene udvikler selvværd og bliver åbne og selvstændige mennesker

Børnenes sociale og følelsesmæssige udvikling skal fremmes under hensyntagen til deres alders- og udviklingstrin.

Børnene skal, som del af en gruppe, lære at forstå og acceptere andres forskelligheder, ligesom det enkelte barn selv skal respekteres.

Børnehaven skal sikre børnene oplevelser, der bakker op om deres nysgerrighed og inspirerer dem til at udforske deres omgivelser, således at deres lege og aktiviteter videreudvikles.

Børnehaven skal medvirke til at give børnene forståelse for kulturelle værdier og for samspillet med naturen.

Lærings- og udviklingsforståelse

Børns leg

At tage børnenes perspektiv er et godt udgangspunkt for at respektere børnenes leg som noget i sig selv værdifuldt. I teori og praksis vil vi værne om forståelsen for børnenes leg som deres bedste lærings- og udviklingsrum og give børnene de mest optimale muligheder for at udfolde deres lege. I afsnittet om læreplaner beskriver vi legen som en af børns mange kulturelle udtryksformer.

Hvordan definerer vi begrebet læring?

Århus kommune, Børn og Unge har i strategi for Læring og Udvikling formuleret følgende:

”I børn og Unge vil vi udvikle en fælles forståelse af begrebet læring, som indebærer at der i indsatsen for alle børn og unge er et sammenhængende fokus på det hele menneske og dermed på faglig, personlig, social og kulturel dannelse. Læringsforståelsen indebærer, at barndommen og ungdommen skal ses som faser i livet, der har værdi i sig selv, og samtidig er en helt afgørende periode for hele livsforløbet.

Udviklingen af vores fælles læringsforståelse bygger på erkendelse af:

- *At børn lærer på alle tidspunkter og i alle situationer*
- *At børn har forskellige måder at lære på*
- *At en sammenhængende indsats på tværs af alle fagområder styrker læring og udvikling*
- *At et gensidigt forpligtende samarbejde mellem forældre og medarbejdere skaber det optimale grundlag for børns og unges trivsel, læring og udvikling.*
- *At vores indsats skal vurderes og evalueres med udgangspunkt i en fælles fastlæggelse af, hvad et barn skal kunne på forskellige udviklings- og alderstrin.”*

Denne læringsforståelse vil vi gerne supplere med følgende:

- **Læring sker i relationen mellem mennesker. Legen er børnenes vigtigste læringsrum.**
- **Et ligeværdigt forhold mellem enkeltindivider, der respekterer hinanden skaber den tryghed som er grundlaget for at kunne udvikle sig og lære nyt. Børnenes nysgerrighed og lyst til at tilegne sig ny viden og erfaring er en vigtig drivkraft.**
- **Anerkendelse frem for fejlfinding skaber udvikling og lyst til at lære nyt.**
- **Børn lærer i forskelligt tempo, hvorfor fastlæggelse af hvad et barn skal kunne på forskellige alders og udviklingsstrin skal rumme store variationer.**

Den pædagogiske indsats – herunder læring – tager udgangspunkt i Howard Gardners¹ teorier om at mennesket har mangesidige evner (intelligenser) og forskellige læringsstile. Der findes ikke kun én, men mange måder at tilegne sig ny viden og kompetencer på.

Howard Gardner snakker om følgende intelligenser:

1. Sproglig (ordklog)
2. Logisk-matematisk (tal- og logikklog)
3. Visuel-rumlig (billedklog)
4. Musikalsk (musikklog)
5. Kroslig/kinæstetisk (kropskloge)
6. Social (menneskekloge)
7. Personlig (klog på sig selv)
8. Naturalistisk (naturklog)
9. Eksistentiel (filosofiklog)

Mogens Hansen² har tilføjet endnu en 10. intelligens, som en forudsætning for al læring:

10. Opmærksomhed (koncentration og nysgerrighed bl.a.)

¹ Howard Gardner (født 1943) er amerikansk psykolog. Han er professor i pædagogik på Harvard Universitetet i Boston.

² Mogens Hansen, cand. Pæd. Psych., Danmarks Pædagogiske Universitet

Teorien om de mange intelligenser og vores opfattelse af, at legen er af stor betydning for barnet, danner grundlaget for vores pædagogiske praksis, - og er med til at sikre, at vi ser barnets alsidighed og mange potentialer.

Citat – Howard Gardner:

”Set med mine øjne er det fundamentale i teorien at respektere de mange forskelle blandt mennesker, den mangfoldige variation i metoder, de lærer efter, de mange måder, de kan vurderes på – samt det næsten uendelige antal veje, ad hvilken de kan præge verden.”

4. Effektmål for Børnehaven Mosegården.

Børnehaven Mosegårdens formål udmøntes blandt andet gennem de overordnede mål opstillet af Børn- og Unge i Århus Kommune. Kommunen ønsker at kunne vurdere effekten af vores indsats indenfor:

- Læring og udvikling
- Rummelighed
- Trivsel og sundhed
- Forældreinddragelse

Måling af effekten sker bl.a. via udarbejdelse af en kvalitetsrapport og en efterfølgende kvalitetssamtale mellem institution og områdechef, men nok så vigtig for fastholdelse og videreudvikling af Mosegårdens høje kvalitet er den **evalueringspraksis**, vi har implementeret i den daglige praksis.

Vores mål og opgaver indenfor **læring og udvikling** struktureres i væsentlig grad af dagtilbudslovens krav om inddragelse af læreplanstemaer.

Rummelighed er en del af vores værdigrundlag.

Vores pædagogik er inkluderende overfor alle børn, og vi arbejder bevidst med at udnytte vores muligheder som lille institution til at skabe et miljø, hvor vi kan rumme alle børn og familier.

Vi arbejder ud fra tesen om at det er nødvendigt at behandle mennesker forskelligt for at sikre lige betingelser.

De særlige hensyn, der kan være nødvendige, for at sikre inklusion af udsatte børn, samarbejder vi med forældrene om at strukturere, og målet er at gøre børnene i stand til at deltage ligeværdigt i de daglige aktiviteter. Rummeligheden beskrives i et selvstændigt afsnit, hvor vi redegør for vores indsats på området.

Sundhed og trivsel kan betragtes fra mange synsvinkler. Generelt mener vi at vores samlede pædagogiske indsats er med til at skabe trivsel og at et trygt miljø er en forudsætning for, at børnene trives.

Hos os er børn og voksne vedkommende for hinanden. Det enkelte barn skal føle sig trygt i den store gruppe. Samtidig skal det sikres en mindre gruppe at forholde sig til, så venskaber knyttes på tværs af alder og forskelligheder.

Vi voksne er nærværende for børnene, har tid til at lytte til og snakke med dem, og har øje for deres forskellige temperamenter og ressourcer. Respekt for hinanden er grundlaget for at opbygge en hverdag med tolerance, tryghed - og også gerne humor og livsglæde.

Sund kost, måltider, hygiejne og bevægelse er ligeledes vigtige for børnenes sundhed og trivsel og er indsatsområder, vi har stor opmærksomhed på.

Forældreinddragelsen er et af de mest centrale punkter overhovedet i en selvejende daginstitution som Børnehaven Mosegården.

Børnehaven ledes reelt af en bestyrelse med et flertal af forældre, hvilket sikrer en høj grad af forældreinddragelse på alle niveauer.

Institutionsbestyrelsens sammensætning besluttet af den selvejende institution som, inden for lovens rammer, selv afgør, hvilken kompetence der skal tillægges institutionsbestyrelsen.

Evalueringspraksis

Vi arbejder indenfor et vanskeligt målbart område, men i et samfund med store krav til dokumentation og kvalitetsmålinger. Vi stiller os kritisk overfor værdien af, at bruge mange ressourcer på at måle ved hjælp af tilfredshedsundersøgelser blandt forældre, personale og andre ved brug af spørgeskemaer, hvor der er stor mulighed for forskellig tolkning – og dermed svar på – hvad et godt liv i børnehaven er, og prioriterer højere de ressourcer, vi anvender i samværet med børnene på omsorg, støtte, værdiformidling m.m.

Vi hilser debatten og indsatsen omkring afbureaukratisering velkommen.

Vi anser det for selvfølgeligt, at der skal være åbenhed, synlighed og krav til kvaliteten af vores arbejde, men fastholder, at det er en meget vanskelig opgave at sætte parametre for måling af menneskelige værdier op.

Det er vores udgangspunkt at evalueringer altid indeholder to elementer, nemlig *kontrol og selvrefleksion med det formål at blive dygtigere.*

Vi har oparbejdet en samarbejdskultur, hvor refleksioner over egen og hinandens praksis er et godt grundlag for at fokusere på og videreudvikle det, som går godt.

Vi arbejder ud fra anerkendende pædagogiske metoder, og de nye mål vi opstiller for vores arbejde er samtidig en indikator på, hvad vi vil sætte fokus på at udvikle og blive endnu bedre til.

For hvert læreplanstema har vi beskrevet, hvilke tegn der kan dokumentere, at vores mål bliver opfyldt, og det er ud fra disse, vi foretager en evaluering af arbejdet.

Desuden opstiller vi mål for arbejdet med de enkelte børns udvikling – og disse evalueres i personalegruppen og sammen med forældrene.

Dokumentation er nøje forbundet med evaluering, idet værdien af evaluering først effektueres, når det kan dokumenteres, at arbejdet lever op til mål og praksis. Først og fremmest er det forældrene vores dokumentation er rettet imod, men samtidig anerkender vi, at vi som en del af en offentlig styret forvaltning har ansvar for at dokumentere at offentlige midler forvaltes på en ansvarlig måde. Vi har den holdning, at åbenhed og samarbejde er de værdier som skaber grundlaget for at kunne udvikle og forbedre vores arbejde.

Følgende værktøjer til evaluering og dokumentation anvender vi:

- Selvrefleksion og evaluering af eget arbejde, individuelt og i fællesskab.
- Iagttagelser/ praksisfortællinger – som grundlag for evaluering af vores eget arbejde (sammen med andre påvirkninger) hos barnet, gruppen af børn, personalet etc.
- Samtaler med børnene – vi forsøger at pejle os ind på, hvad børnene mener om deres hverdag
- Forældresamtaler – dvs. sammen med forældrene evaluere, først og fremmest hvordan barnet har det, og hvordan forældrene føler sig tilpas i institutionen og med vores arbejde.
- Personalemøder – dvs. evaluering af projekter, dagligdag, pædagogik, personalets samarbejde etc.
- Relationsskemaer – en systematisk metode til at sikre, at alle børn har gode voksenrelationer – og at personalet får snakket om såvel de gode som de svære relationer til børnene.

- Nyhedsbreve – dvs. via formidlingen til forældre får vi opsummeret/ evalueret på vores pædagogik i dagligdagen og på diverse projekter og beslutninger.
- Forældremøder – i dialog med forældrene evalueres vores arbejde.
- Fotos – vi tager mange billeder af vores pædagogiske praksis – og anvender dem både som dokumentation og evaluering
- Brug af evalueringsskemaer – SMTTE, ROYE, TRAS tilpasset vores institution og arbejdsmetoder
- Børnemiljø- og arbejdspladsvurderinger
- Hjemmeside

Hvordan er evaluering og dokumentationspraksis organiseret.

- Selvrefleksion, iagttagelser og samtaler med børnene er en del af den daglige pædagogiske praksis og debatteres og analyseres desuden på personalemøder.
- På personalemøder evalueres desuden de enkelte aktiviteter og projekter, og der føres referater til brug for et afsæt til at opstille nye mål og handleplaner – og evalueringsskemaer anvendes.
- Vi afstemmer og dokumenterer løbende vores pædagogiske praksis med forældrene - i dagligdagen, på planlagte forældresamtaler ca. 1 gang om året, på 2 årlige forældremøder, på 3-4 årlige bestyrelsesmøder og via et nyhedsbrev, som udkommer 8-10 gange om året.
- Fotos anvendes som grundlag for samtaler med børn og forældre og som et visuelt grundlag for personalets evalueringsskemaer – i dagligdagen og på personalemøder
- Børnemiljøvurdering, APV og Trivselsundersøgelse foretages med det lovbestemte tidsinterval, men prioriteres desuden på den måde, at vi har skærpet opmærksomhed på disse områder i vores daglige arbejde – og satser på at løse evt. problemer når de opstår.
- Vores hjemmeside er en del af en fælles hjemmeside for de selvejende institutioner i Århus – og vi prioriterer at den er brugervenlig og opdateret.

Læring og udvikling (1 af 9 strategi)

I Børnehaven Mosegården arbejder vi med læring og udvikling i henhold til de 6 læreplanstemaer, der er fastlagt i dagtilbudsloven § 8.

- Barnets alsidige personlige udvikling
- Sociale Kompetencer
- Sprog
- Krop og Bevægelse
- Naturen og naturfænomener
- Kulturelle udtryksformer og værdier

Læreplanernes temaer er udformet på baggrund af den virkelighed, børnene indgår i, og som er karakteristisk for netop vores område og vores institution.

Det er vigtigt for os, at vore pædagogiske grundholdninger afspejler sig hver dag i den pædagogiske praksis, således at børn, forældre og personale rent faktisk oplever at være en del af en hverdag, som lever op til vores skriftlige materiale – og altså ikke blot opleves som mange fine ord uden reelt indhold.

De relationer, vi skaber til hinanden, er fundamentet for vores pædagogik.

Vi anser det for naturligt at være åbne om vores pædagogiske praksis, både når det handler om vores styrker, og når det handler om vores fejltrin eller udviklingspotentialer. Såvel hos børn som

voksne arbejder vi ud fra den grundlæggende tese, at frem for at fokusere på det, vi ikke er så gode til, udvikler vi bedst de positive handlinger og de ressourcer vi hver især har, ved anerkendelse og respekt.

Vi lægger vægt på at beskrive vore mål, holdninger og arbejdsmetoder, såvel overordnet som i hverdagens praksis – ligesom det er vigtigt for os at overveje og beskrive, hvordan vi tilrettelægger et lærende og alsidigt miljø. Et læringsmiljø er aldrig statisk, men i levende og konstant udvikling, og derfor har vi som pædagogisk personale et særligt ansvar for hele tiden ”at kigge vores dagligdag og holdninger efter i sømmene” og i tæt samarbejde med forældrene vurdere, om vi lever op til kravene om at sikre børnene et godt, sjovt og lærende børneliv.

Sproglig udvikling (læreplanstema iht § 8)

Indsatsområde: Sproglig Udvikling
Sammenhæng/Grundlæggende antagelser: Mennesket er unikt og adskiller sig fra andre levende væsner, bl.a. ved sproget, som er en avanceret måde at kommunikere på. Sproget er et kommunikationsmiddel, et socialt og kulturelt medium og et redskab for tanken ³ Sproget tilegnes og udvikles i sociale relationer med andre mennesker. For at kunne fungere godt socialt er det nødvendigt at kunne lytte, forstå det andre siger – samt selv at kunne udtrykke det, man mener eller ønsker. Sproget er i det moderne videnssamfund en nødvendighed at kunne beherske – en forudsætning for at kunne tænke, lære, udforske, benævne omverdenen, udtrykke sig, kommunikere. Sproget er nøje forbundet med udvikling og brug af fantasi og kreativitet. Sprogudvikling er nøje forbundet med barnets motoriske udvikling.
Effekt:
Det er vores mål At børnenes nysgerrighed og interesse for sproget, herunder skriftsproget, støttes. At børnene udvikler et varieret talesprog, både det som barnet hører og forstår og det som barnet selv kan udtrykke. At børnene udvikler sprogets kommunikative muligheder. At børnene får mulighed for at anvende sprogets kreative muligheder. At børnene lærer at lytte og oplever at blive lyttet til. At styrke børnenes koncentrationsevne. At styrke børnenes opmærksomhed. At give børnene forskelligartede oplevelser med børnelitteratur og højtlesning At tilbyde og gennemføre sprogvurderinger af 3 årige børn, hvis forældrene ønsker det
Tegn - Hvad er det vi gerne vil se for at vi kan sige at det er lykkedes At børnene fører samtaler med hinanden - med og uden de voksnes medvirken. At børnene leger med sproget - øver sig i svære ord, eksperimenterer med rim og remser etc. At børnene fortæller sammenhængende historier om oplevelser de har haft. At børnene fortæller eventyr.

³ Vygotsky, russisk psykolog

At børnene synger –
At børnene kan skrive deres eget navn.
At børnene interesserer sig for at tegne – og ”skriver” (krusedulleskrivning).
At børnene stiller spørgsmål til og interesserer sig for hvem der har tegnet, skrevet bogen
At børnene stiller nysgerrige spørgsmål til bogens indhold
At børnene følelsesmæssigt giver udtryk for den sindsstemning bogen giver dem
At forældrene kender til sprogvurderingen og børnehavens sprogarbejde

Ydelse:

Den pædagogiske praksis

Kroppens fysiske aktivitet styrker bl.a. måden de to hjernehalvdele samarbejder – og har indvirkning på udvikling af sproget – hvilket underbygger betydningen af en alderssvarende motorisk udvikling og vores pædagogiske indsats omkring ”Krop og Bevægelse.”

I børnenes lege indgår talesproget som en naturlig del – sproget er nødvendig for at udvikle og fastholde en leg – mest til stede i rollelege, mindre i mere vilde lege som løbe- og tumlelege, og i vores praksis skal vi inspirere børnene med nye oplevelser og ideer til deres lege.

I andre lege – som at bygge med klodser f.eks. er det vigtigt at børnene får udviklet deres kommunikative evner ved f.eks. at kunne aftale hvad der skal bygges, hvor højt det skal være etc. Også skriftsproget er til stede i legen. Det kan være som plakater, billetter, kørekort, breve, regninger, indkøbssedler i de mere organiserede lege som ”cirkus” – ”brandmænd” – ”postbud”.

I måden at løse konflikter på indgår megen sproglig udvikling, når børnene skal sætte ord på, hvad der skete inden konflikten opstod, hvad uenigheden går ud på og hvilken måde man kan forestille sig den skal løses på.

At sætte ord på følelser og handlinger er af stor betydning for ens selvopfattelse og for ens mulighed for at fortælle andre om, hvordan man har det – og for at forstå hvordan andre har det

I vores daglige samvær med børnene har vi øje for at vi, hvor det er naturligt, arbejder med begreber og overbegreber, mængder størrelse, over, under, bagved, farver, sortere i kasser, lyde, mundmotoriske øvelser. Når vi spiller billedlotteri, huskespil eller andre spil indgår sproget som en del af spillet, f.eks. til at sige, hvad der er på brikkerne, til at fortælle hvis tur det er, hvilket tal står terningen på, hvor mange felter skal vi flytte o.s.v.

Skriftsproget har sin naturlige plads i dagligdagen, både ved at børnene ser de voksne bruge det og ved at de selv forsøger sig. Det er f.eks. navne på tegninger og garderoberum, at skrive børnenes historier ned eller sende postkort fra ferien. Børnene har let adgang til at tegne/skrive – på papir, med kridt, med pind i jorden, og de voksne er aktive sammen med børnene omkring tegnebordet.

Vi går jævnligt på biblioteket med børnene og inddrager børnene i beslutningen om, hvilke bøger vi skal låne.

Højtlesning foregår mange gange i løbet af en dag. Vi læser lige gerne for et enkelt barn som for en større eller mindre gruppe af børn.

Vi introducerer Børnelitteraturen ud fra forskellige måder at bruge højtlesning på, (f.eks. snakke om forfatter og illustrator, sætte fokus på den følelsesmæssige oplevelse, sætte fokus på den viden bogen kan give) - og vi benytter os af Århus Kommunes kanon for børnelitteratur.

Plakater og fotos, som hænger i børnehøjde, stimulerer til samtale om de oplevelser, historier eller ny viden, der gemmer sig i billederne.

Egne bøger med fotos og tekst, hvor børnene kan genkende sig selv og deres familier står sammen med de øvrige bøger og stimulerer børnenes nysgerrighed for brugen af sproget
Vores årlige teaterprojekt, hvor børnene selv er med til at digte historien og sangene, er en god mulighed for at anvende sprogets mange nuancer i praksis.
Eventyrtælling, brug af rim og remser, gåder, leg med ord og lyde, sange og spontansange bruges dagligt i det samvær, der er mellem børn og voksne.

Humor bruges som en måde at tydeliggøre sproglige nuancer som dobbelt betydninger af ord - og så er det med til at gøre det sjovt at arbejde med sproget
At sætte ord på hverdagens mange historier, både dem børnene selv fortæller og dem som de voksne bidrager med er der plads til mange gange i løbet af en dag – og altid når vi spiser frokost.

Vi har stor opmærksomhed på barnets sproglige udvikling og som en integreret del af vores hverdag tilrettelægger vi sprogstøttende forløb for børn med særligt behov for sprogstøtte - i samarbejde med talepædagog og forældre.

Vi har stor opmærksomhed på barnets sproglige udvikling, og på at yde en ekstra indsats for børn med særlige behov, en opmærksomhed, der er styrket ved et mangeårigt samarbejde med talepædagoger, såvel fra PPR og taleinstituttet. Til brug for vores løbende observationer bruger vi vores iagttagelsesmetode og materialet TRAS, efter behov.

Vi er meget bevidste om, at børn kommer fra forskellige sproglige miljøer, herunder to-sprogs miljøer, og ser det som vores opgave at sikre en god sproglig udvikling, uanset hvilke sproglige forudsætninger barnet kommer med.

Vi tilbyder de lovpligtige sprogvurderinger af børn i 3 års alderen og går i dialog med forældrene om deres børns sproglige udvikling.

Vi samarbejder med forældrene om at give børnene de bedst mulige betingelser for sproglig udvikling, herunder en fælles forståelse for, at barnets skolestart og fremtidige muligheder for læring er nøje forbundet med deres sproglige færdigheder.

Derfor har vi i det sidste år før børnenes skolestart en særlig bevågenhed på at tilrettelægge pædagogiske aktiviteter, der styrker børnenes sproglige opmærksomhed, herunder betydning af skriftsproget.

Vores indretning indbyder til at stimulere den sproglige læring/udvikling på flere måder, f.eks:

Generelt er vores hus indrettet med hyggekrege, der giver børnene mulighed for gode samtaler i mindre grupper.

Når vi spiser foregår det i mindre og overskuelige grupper, hvor alle har mulighed for at komme til orde.

Hyggekrege til højtlesning.

Plakater med bogstaver, tal, fotos, naturbilleder, verdensrum, landekort.

Børnenes navne på skufferne – og andre skilte med det skrevne sprog.

Sangbøger, musikinstrumenter er i børnehøjde, så børnene inspireres til at synge.

Et hjørne med et bord og let adgang til farver m.m., der inspirerer til at tegne og skrive.

De voksnes betydning:

At have viden om børns sprogudvikling.

De voksne skal være bevidste om, at det også i deres måde at snakke på, skal være tydeligt for børnene, at der er en anerkende omgangstone med respekt for barnet.⁴

Lade det være åbent for almindelig samtale, at vi snakker forskelligt – derved skærpes den sproglige

⁴ Jf. Erik Sigsgårds bog ”Skældud”, hvor han beskriver, at børn udtrykker skældud som at blive ”slået med ord.”.

opmærksomhed.

Selv benytte et varieret og ”korrekt” sprog – ikke futtog, men tog etc.

Være nærværende og lyttende i samtaler med børnene.

Skal være støttende med historielæsning, eventyrfortælling, sproglege, samtaler, humor etc.

Skal have kendskab til flere forskellige måder at anvende børnelitteratur på

Har et ansvar for at børnene benytter sig af den verbale kommunikation, ikke kun kropssprog.

De voksne skal ikke rette børnenes udtale, men gentage rigtigt.

Børnenes lege kan anvendes som grundlag for målrettet sprogr træning, men det skal ske med respekt for børnenes lege.

Børnene ser at de voksne skriver og interesserer sig for bogstaver.

Når de voksne bruger humor som pædagogisk virkemiddel skal de ske med respekt for barnet, der må ikke bruges ironi/humor på en måde som barnet ikke forstår eller føler sig nedgjort af.

Organisation/Ressourcer

Børnehaven Mosegården deltog i foråret 2007 i et pilotprojekt vedrørende sprogvurderinger.

Vi har fra lovgivningens start kunnet tilbyde sprogvurderinger af 3-årige. Det er nu en integreret del af vores sprogarbejde.

Vi har i institutionen udpeget en medarbejder med sprog som særligt arbejdsområde.

Vi har et mangeårigt samarbejde med talepædagoger, såvel fra PPR og taleinstituttet. Til brug for vores løbende observationer bruger vi vores iagttagelsesmetode og materialet TRAS, efter behov.

Indenfor netværket af selvejende institutioner samarbejder vi med 5 andre selvejende institutioner om at have en sprogvejleder tilknyttet.

I hver institution er udpeget en pædagog med særligt ansvar for sprogarbejdet, og der afholdes møder med videndeling, faglig udvikling og inspiration for ”sprogpædagogerne”, for lederne og for samtlige ansatte i institutionen.

Personalet deltager i kurser/temadage vedrørende sprog

Alsidig personlig udvikling (læreplanstema iht § 8)

Indsatsområde: Alsidig personlig udvikling

Sammenhæng/Grundliggende antagelser:

I dagens samfund er der mange meninger om, hvad børn skal kunne, lære og præstere.

Disse forventninger udspringer ofte af, hvilket voksenliv, man ønsker for barnet.

Der er forskellige holdninger til, hvilken fremtidig samfundsborger vi skal opdrage den nye generation til.

Barnelivet er i sig selv værdifuldt.

Dialogen mellem barn og voksen – mellem mennesker i det hele taget – er centralt for et godt liv.

Den voksne er ansvarlig for, at barnet trives og at deres udviklingspotentialer får gode betingelser

Individet udvikler sin personlighed i en social sammenhæng.

En del af den personlige udvikling handler om kønsidentificering.

Vi har hele tiden vores krop med os – vi er vores krop.

Effekt:

Det er vores mål:

At børnene udvikler selvværd og bliver åbne og selvstændige mennesker.

At børnenes sociale og følelsesmæssige udvikling fremmes under hensyntagen til deres alders- og udviklingsstrin.

At det enkelte barn respekteres – opnår selvindsigt – og lærer at forstå og respektere andre.

At sikre børnene oplevelser, der bakker op om deres nysgerrighed og inspirerer dem til at udforske deres omgivelser – således at deres personlige udvikling fremmes.

At børnene har rum til at udvikle deres forskellige personligheder og grænser.

At alle børns skal føle sig værdsat og vide, at vi kan lide dem.

At børnene skal mærke at de har betydning for andre.

At børnene udvikler sig ud fra deres forskellige læringsstile og potentialer (de mange intelligenser).

At børnene får plads til at udtrykke sig og sætte deres personlige spor i hverdagen.

Tegn - Hvad er det vi gerne vil se for at vi kan sige at det er lykkedes

Glade, aktive børn – der leger, griner, tør prøve nyt, får nye ideer, eksperimenterer, har lyst til at tilegne sig ny viden, har venner og tillid til sig selv og omverdenen.

Børnene fortæller om deres hjemmeliv, deres ønsker og drømme.

Børnene er både spændte på det nye og kede af at skulle forlade børnehaven, når de går ud.

Børnene besøger os, når de er gået ud af børnehaven.

Ydelse:

Den pædagogiske praksis

Vi støtter børnenes udvikling – med respekt for deres forskellige måde at lære/udvikle sig på, og med respekt for deres forskellige potentialer /mange intelligenser.

Hver enkelt barn skal hver dag opleve sig betydningsfuld – skal modtages med åbne arme og et ”det er dejligt at se dig.”

Børnene skal have mange knus, smil.

De skal mærke anerkendelse for dem de er – ikke kun for det de gør/ præsterer. Børnene skal vide at vi kan lide dem – også selv om vi ikke altid er enige.

Vi skal snakke med dem om, hvilke følelser vi hver især har – og hvilke forskellige temperamenter vi har –

Der skal tages udgangspunkt i børnenes interesser og det de er gode til, i de aktiviteter og lege, vi har –

Børnene skal opleve sammenhæng mellem livet i børnehaven og hjemmelivet – derfor må de f.eks. gerne have legetøj og egne cykler med i børnehaven ligesom de sommetider kan låne en bog eller andet med hjem fra børnehaven.

Der er billeder af far og mor på deres garderober – og billeder fra deres huse og haver i vores ”Her bor vi Mape”

Børnene får en bog der fortæller om deres børnehavetid, når de går ud af børnehaven – og bliver inviteret til at besøge os –

Vi tager mange billeder af hverdagslivet, som vi sætter op i børnehøjde. Det giver børnene en oplevelse af, at de hører til i Mosegården, giver dem glæden ved at genkende sig selv og genopleve ture, aktiviteter, dagligdagens oplevelser.

Ansigtsmaling

giver næring til børnenes rollelege og medvirker til at styrke barnet i at skelne mellem egen identitet og fantasiens roller. Det skaber sammenhold børnene imellem, styrker deres evner til at vente, sidde i kø, samtale med hinanden og interessere sig for hinandens ideer. Børnene får en oplevelse af at blive taget alvorlig af den voksne, som bestræber sig på at male efter barnets anvisninger.

Træværksted

Giver mulighed for at anvende kræfter, at beskæftige sig med lidt ”farligt” værktøj, at identificere sig med voksenverdenens ”gør-det-selv-mand” – at bruge sin fantasi og sine kreative evner, at styrke motorikken/finmotorikken, at skabe fællesskab i en mindre gruppe og at skabe tæt samvær med en voksen.

Syværksted

Identificerer sig med voksenverdenen (som ovenfor), men med fokus på de mere kvindelige sider, styrke finmotorikken og koncentrationsevnen.

Vores indretning giver mulighed for at inspirere til udfoldelse af personlig udvikling på følgende måde:

Varierede og synlige ”tilbud” der appellerer til, at børnenes mange forskellige ressourcer udvikles
Overskuelighed – lille institution – der gør det nemt at føle sig tryk – og dermed udvikle sig.
Der er i indretningen plads til både ”mandlige” og ”kvindelige” måder at agere på.

De voksnes betydning:

De voksne skal være nærværende og udvise interesse for børnenes hele liv og ikke kun det, der leves i børnehaven.

De voksne skal arbejde bevidst med at ”tage barnets perspektiv” – se hvilke læringsstile det har, hvad det kan og hvilke nye udfordringer det skal stilles.

De voksne skal støtte børnenes udvikling – med respekt for deres forskellige måde at lære/udvikle sig på, og med respekt for deres forskellige potentialer /mange intelligenser.

De voksne skal være rummelige – dvs. respektere børnenes forskellige personligheder og grænser.

De voksne skal kende sine egne faglige og personlige kompetencer - og for sig selv og sammen med kollegerne reflektere over egen og fælles praksis.

De voksne skal være rummelige overfor hinandens forskelligheder, skal kunne lide at arbejde sammen.

Sociale kompetencer (læreplanstema iht § 8)

Indsatsområde: Sociale kompetencer

Sammenhæng/Grundliggende antagelser

Mennesket er født ind i et socialt fællesskab

Det lille barn er et socialt væsen – med evnen til at udvikle sine sociale kompetencer

Barnet er afhængig af omsorgsfulde voksne for at kunne udvikle gode relationer til andre mennesker

At møde andre mennesker med respekt og anerkendelse udvikler bedst de positive handlinger og ressourcer vi hver især har

At være i balance med sig selv giver det overskud der skal til for at møde andre med forståelse og respekt

Konkurrence er en del af vores samfunds kultur – og indgår på mange planer i hverdagslivet

Humor og glæde er vigtige elementer i et godt socialt liv/fællesskab

Kendskab til og beherskelse af egen krop har stor social betydning

De sociale relationer og børnenes venskaber har stor betydning for børnenes trivsel, læring og udvikling.

Effekt

Det er vores mål:

At børnenes sociale og følelsesmæssige udvikling støttes, under hensyntagen til deres alders og udviklingstrin.

At børnene, som en del af en gruppe, lærer at forstå og acceptere andres forskelligheder.

At børnene oplever de bliver set, forstået og respekteret som den, de er.

At børnene oplever sig som en del af et fællesskab, hvor der hersker tryghed og tillid til hinanden.

At børnene kan indgå i et ligeværdigt samarbejde med andre – hvor det er synligt for dem at egne og andres medvirken er vigtige.

At børnene er glade, trives, og indgår i nære relationer med andre børn og voksne.

At børnene er i stand til at løse uenigheder med sprog frem for at slå el.lign.

At børnene er i stand til at løse en konflikt på en måde, så de fortsætter deres leg sammen.

At børnene har øje for at hjælpe hinanden og får øje på hinandens grænser og respekterer dem.

At børnene mestrer at tale ordentligt sammen.

At børnene bliver aktive deltagere i børnesamlinger, dvs.:

At kunne give udtryk for egne synspunkter, oplevelser og følelser

At opleve at blive hørt og forstået

At kunne lytte og prøve at forstå andres synspunkter, oplevelser og følelser

At være i dialog med forældrene om børnenes sociale kompetencer og vores pædagogiske praksis

Tegn - Hvad er det vi gerne vil se for at vi kan sige at det er lykkedes

Børnene inviterer andre til leg.

Børnene siger goddag og farvel til hinanden – og de voksne.

Børnene har omsorg for hinanden og hjælper hinanden.

Børnene er glade og vil gerne i børnehaven.

Børnene bliver i stand til at løse egne konflikter.

Børnene forholder sig anerkendende til forskellighed.

Børnene kan vente på tur – vil ikke altid være først.

Børnene glæder sig til børnesamlingerne

Børnene refererer i deres daglige samvær til samtaler, vi har haft på børnesamlingerne

Personalet oplever at de ved hjælp af iagttagelser m.m. kan dokumentere, at den pædagogiske praksis har positiv virkning blandt børnene

Forældrene oplever en positiv virkning af vores pædagogiske praksis

Forældrene tager medansvar for gode sociale relationer i hele børnegruppen

Ydelse

Den pædagogiske praksis

Uanset hvilke aktiviteter, vi har gang i, er vores vigtigste fokus at fastholde og udvikle vores arbejde med at skabe gode relationer til børnene og mellem børnene, at tilrettelægge dagen så *nærvær, omsorg, rummelighed, respekt, fællesskab og børnene i centrum* fortsat danner grundlag for vores pædagogiske arbejde.

Børnene skal føle sig trygge i institutionen og opleve at de er en del af et fællesskab i et overskueligt miljø.

Børnenes venskaber er vigtige – både de tætte venskaber, der opbygges i en mindre gruppe og de venskaber, der etableres i hele gruppen på tværs af alder og forskelligheder.

At tage barnets perspektiv – at respektere at vi er forskellige og har forskellige ressourcer gør vi i praksis bl.a. ved at snakke med børnene om, at vi ikke nødvendigvis behøver at gøre tingene på samme måde og at vi ikke kan/skal være lige gode til alting.

F.eks. kan det godt være et barn kan kravle højt op i et træ, mens et andet må vente til det mestrer det bedre – eller at nogle må være på legepladsen uden voksne, andre ikke – eller at ét barn godt kan være sulten uden for måltiderne uden at alle behøver at spise. (det sidste tilfælde er nu ret svært at efterleve.)

Forskellighed er også forskellig etnisk oprindelse, forskellig udseende, forskellig social baggrund, forskellige boligforhold, forskellig opfattelse af tro, af død, af normer - og i børnehaven skal vi turde snakke om forskellighederne og give plads til, at børnene udvider deres opfattelse af verden, i takt med deres alders- og udviklingstrin.

At sætte ord på følelser – såvel egne som andres – er nødvendig for at børnenes evne til at forstå sig selv – og de andre – kan udvikles. Dette foregår mange gange i løbet af dagen, når vi samtaler med hinanden – og ikke mindst i måden vi håndterer små og stor konflikter.

Rummelighed, konflikter og konfliktløsning har en central betydning for udviklingen af de sociale kompetencer:

Rummelighed og respekt for hinandens følelser og behov er tæt forbundne. Hvis børnene oplever at de respekteres fuldt ud som dem, de er, så er grunden lagt til, at de får overskud til at rumme nuancerne og forskellighederne ved andre børn og indleve sig i deres situation.

Vi betragter konflikter som en naturlig del af de sociale relationer, der er mellem mennesker, og som en mulighed for at drage nyttige erfaringer om sig selv, sine egne grænser og om andre mennesker og deres grænser. Gennem de uenigheder, der opstår imellem børnene får de mulighed for:

- at fastholde egne meninger og ideer
- at finde muligheder for kompromiser
- at modtage og gøre brug af andres meninger og forslag.
- at se sammenhængen mellem den måde, man selv agerer på, og den virkning det har for andre.

Som voksne er vi ansvarlige for, at disse processer kan foregå i et miljø, hvor alle parter i en konflikt oplever at blive hørt og forstået – også selv om man ikke altid kan få ret. Vi ser det som vores opgave at støtte børnene i at finde frem til løsninger gennem dialog og samtale, frem for hårdtslående argumenter – ligesom vi arbejder for, at børnene i videst muligt omfang kan løse deres konflikter selv. Vi voksne skal medvirke til, at det foregår i et miljø, hvor vi snakker ordentlig til hinanden, og hvor det ikke handler om, at den stærkeste har ret – uanset om man er overlegen i fysisk kraft eller sproglige og intellektuelle færdigheder.

Samtale med børnene er vigtig – den foregår dagen igennem – og desuden er frokostmåltidet organiseret, så der spises i mindre grupper, der er ro omkring måltidet og god mulighed for samtale mellem børn og voksne.

Det fælles tilhørsforhold til Mosegården får næring ved fælles arrangementer og traditioner og i dagligdagen, hvor børn og voksne er vedkommende for hinanden, lever med i hinandens sorger og glæder, giver knus, leger og griner og stiller relevante ”krav” til hinanden.

Der er en god balance mellem de aktiviteter, der sættes i gang af voksne og de initiativer børnene selv tager – børnene har indflydelse og medansvar for hverdagen.

De voksenstyrede aktiviteter tilrettelægges så ”samarbejde” er en naturlig del af aktiviteten

Børnenes medansvar for relationerne – for alles velbefindende – tages alvorligt, og vi arbejder med at

såvel børn som voksne skal være gode til at se den adfærd, vi gerne vil se mere af.

”Hvor er det godt, at ..” er en god sætning at bruge.

Som del af vores praksis arbejder vi med ”børnesamling”. Her mødes børnene under en struktureret form, hvor de øver sig i at sidde stille, lytte til hinanden, give udtryk for egne meninger, følelser og oplevelser, snakke om og forstå hvordan andre kan have det.

Ud fra billeder, historier, sange snakker vi med børnene om situationer de ikke selv er direkte involverede i, men som de har mulighed for at overføre på egne oplevelser og følelser.

Konkurrenceelementer indgår i børnenes egne legerelationer, i deres ”hierarkier” og den status de tildeler sig selv og hinanden. Børnene måler sig med hinanden og desuden er konkurrenceelementet en naturlig og betydningsfuld del af sportslige aktiviteter. I børnehaven skal vi give rum til konkurrence på en måde der gør den stimulerende – og ikke ødelæggende – for børnenes lyst til at deltage. Børnenes følelse af skuffelse, når man taber, skal deles og anerkendes – og dermed gøre det muligt for børnene at tabe uden at miste selvværdsfølelse.

Glæden over at vinde skal ligeledes deles og anerkendes – og dermed give plads til at acceptere og deltage i succesen, når andre vinder.

Humor i dagligdagen – og at sørge for vekselvirkning mellem daglige rutiner og sjove oplevelser – giver glade børn og voksne

Vores indretning giver mulighed for at inspirere til udfoldelse af sociale kompetencer på følgende måde:

Der er plads til børnenes rollelege – og andre lege – hvor de sociale kompetencer udvikles.

Der er hyggelokke, så mindre grupper af børn kan lege rundt om i huset.

Læsekrogen indbyder til nærhed og fordybelse omkring bøger, eventyr og emner der optager børnene.

Der er flere staffelier ved siden af hinanden – der er så mange musikinstrumenter, at flere kan spille samtidig.

Der kan danses af mange til musikken.

Flere skamler på rad og række, når der laves boller (eller andet) i køkkenet.

Vandlege på badeværelset omkring et sjaskekar.

”Taxakørsel” – cykler og mooncar – på legepladsen.

Fodbold og andre boldspil/ fælles lege på legepladsen.

De voksnes betydning:

De voksne i børnehaven er rollemodeller og ansvarlige for at skabe et miljø med en god kommunikation. Det er vigtigt ikke at råbe og skælde ud, men at tale ordentligt med børnene, ligesom vi skal kræve af børnene, at de taler ordentligt til hinanden og i det hele taget behandler hinanden på en rar måde. Hvis børnene overskrider hinandens grænser med sårende og drillende adfærd, skal de voksne være tydelige og vise børnene, at det er uacceptabelt.

Når de voksne møder barnet med rummelighed og forståelse for dets følelser og giver udtryk for anerkendelse og respekt styrkes barnets selvværd og tillid til sig selv og andre. Følelsen af tillid er grundlaget for, at de kan rumme andre børns forskelligheder og indleve sig i deres situation. De bliver bedre til at lytte til hinanden og sætte sig ind i andres ønsker og følelser.

Det er personalets ansvar at inddrage forældrene i et tæt samarbejde omkring de sociale kompetencer, f.eks. kan det være en opgave at skabe forældrenes forståelse for den betydning det har for børnene at lege sammen uden for børnehaven – og dermed også et ansvar for at alle børn får mulighed for at blive inviteret hjem – ikke kun ”bedstevennen.”

Et godt arbejdsmiljø – med glade og engagerede voksne – har en positiv afsmittende effekt på børnenes trivsel.

Naturen og naturfænomener (læreplanstema iht § 8)

Indsatsområde: Naturen og naturfænomener

Sammenhæng/Grundliggende antagelser

Mennesket er en del af naturen/verden – og har altid levet i samklang med naturen og de fire elementer: jord, luft, ild og vand.

Mennesket har ansvar for at værne om naturen – i det moderne højteknologiske samfund er der en fare for at naturen ødelægges.

Menneskets livsbetingelser er afhængige af naturen og miljøet omkring os.

Barnet oplever, sanser, erfarer og lærer gennem kroppen.

Effekt

Det er vores mål:

At give børnene forståelse for samspillet med naturen.

At give børnene mulighed for at udforske naturen.

At give børnene mulighed for at opsøge viden om natur og miljø ud fra deres naturlige nysgerrighed.

At bibringe børnene respekt for dyre- og planteliv.

At imødekomme børnenes mange spørgsmål om verdensrummet, liv og død, - og andre sammenhænge af videnskabelig og filosofisk art.

At give børnene lyst til at opholde sig i naturen og at bevæge sig i forskelligt terræn.

Tegn - Hvad er det vi gerne vil se for at vi kan sige at det er lykkedes

Glade børn der gerne vil ud – og selv beder om at komme ud på legepladsen, også når det regner.

Nysgerrige børn, der indsamler insekter, som de viser hinanden og de voksne.

At børnene er aktive på den måde som vi har beskrevet det i afsnittet ”pædagogisk praksis.”

Ydelse

Den pædagogiske praksis

Vi vægter udeliv meget højt – både livet på legepladsen og på ture til skov og strand i nærområdet.

Børnene er ude hver dag - legepladsen bruges som rum på lige fod med de indendørs rum.

Børnene inddrages i pasning og i samtaler om planternes liv.

Planter og blomster bruges til udsmykning, - bordpynt, collager, til nyttebrug – kartofler over bål, hyldebær suppe m.m. og indgår i børnenes lege – pynt på ”sandkager”, mad af blade, parfume af krydderurter.

Børnene udforsker det naturlige dyreliv – mest insekter – på legepladsen. De kan indsamle insekter og studere dem, men får også ansvar for at sætte dyrene tilbage i deres vante omgivelser –

De voksne går sammen med børnene ind i en aktiv søgen efter viden omkring dyrenes arter, levevilkår, både ved at studere dyrene og ved at kigge i bøger, bruge Internettet eller fagfolks viden.

F.eks. naturvejledere eller forældre med en naturfaglig baggrund.

Ild indgår i børnenes verden, når vi laver bål på legepladsen. Her kan det anvendes til nytte, når der laves mad, det er varmegivende på en kold dag, det er fascinerende at kigge ind i og giver en speciel

stemning, understreger fællesskabet omkring en sang eller et eventyr. Ild kan også være farlig, så bålet er en god mulighed til at give børnene en fornemmelse af, at man skal bruge omtanke, når der er åben ild. Den årlige brandøvelse med børn og personale er en anden god anledning til at bibringe børnene respekt, men ikke angst, for dette element. Tændstikker skal være uden for børns rækkevidde, men de skal kende til brugen af dem, så sammen med voksne kan de tænde stearinlys eller lignende.

Vand og jord er naturens gratis forrningsmaterialer, giver næring til planter, - vand er desuden en livsbetingelse for både mennesker og dyr – en ressource, der ikke er uanede mængder af, hvorfor børnene får medansvar for ikke at bruge uanede mængder af det. Derfor har vi et ”genbrugssystem” af regnvand til børnenes udendørs vandlege – og børnene inddrages i et ansvar for ikke at lade vandhanen løbe for længe, når de vasker hænder og at lukke den efter sig, når de er færdige.

Luft er omkring os hele tiden – og er en nødvendig livsbetingelse, hvilket børnene skal bibringes en bevidsthed omkring.

Desuden er luft et bærende element, og der kan laves rigtig mange eksperimenter og lege, hvor luftens egenskaber anvendes. Papirflyvere, balloner, drager – eller puste til vatkugler, øve sig i at fløjte.

Natur er også forskelligt vejr – og det er naturligt for os, at give børnene oplevelser og lade dem mærke på egen krop, hvordan forskellige vejrlig føles – regnens plasken, lugten af blomster og planter lige efter, lyden af hårde hagl, følelsen af den kolde sne – eller smagen af samme, synet af en regnbue, den svedende sol.....

Natur er også at følge med i de skiftende årstider – hvad sker der med dyre og plantelivet?

Børnenes interesse for verdensrummet, solsystemet, stjerner, planeter etc. skal imødekommes – både den viden man kan få gennem bøger, plakater m.m. og ved selvsyn. De spørgsmål børnene stiller, det de undrer sig over i dagligdagen, skal vi gribe og give dem svar på.

Ture til naturhistorisk museum eller observatoriet kan give børnene mulighed for at få viden om disse emner.

Natur kan ikke kun opleves på legepladsen, men skal fornemmes med hele kroppen og alle sanserne ved at opholde sig i naturen Derfor tager vi på længerevarende ture med madpakker, går gennem varieret terræn, hvor kroppens forskellige muskler kommer i brug, laver skattejagter eller andre lege, så det er sjovt at være ude, går forholdsvis langt, så kroppens udholdenhed og ydeevne mærkes.

Vores indretning giver mulighed for at inspirere til udfoldelse af natur og naturfænomener på følgende måde:

Der er planter og blomster indendørs og udendørs.

Udendørs er der forskelligartet beplantning – nytte planter og prydblader, forskellige dufte, buske og træer, nogle til at kravle i, grene og sten til at lege med, et krible-kravlehjørne, hvor insektlivet trives og forrådnelsesprocessen kan følges

Der er mulighed for at lege med vand både inde og ude – ude i en naturlig sammenhæng med jord/mudder.

Der er bålplads, hvor børnene har mulighed for at få kendskab til nogle af de muligheder elementet ild indeholder

Plakater med dyr, planter, verdensrum etc hænger i børnehøjde.

Lupper, indsamlingsglas, opslagsbøger om dyr og planter m.m. indgår i vores materialer.

De voksnes betydning:

De voksnes engagement og lyst til at undersøge omverdenen med barnets øjne – og til at bringe barnet ny viden eller nye spørgsmål at undre sig over er drivkraften, der skal give gode betingelser for at imødekomme børnenes videbegærlighed.

I samarbejdet med forældrene opbygge en forståelse for børnenes gode oplevelser i naturen, således at vi sikrer os forældrenes opbakning - også til ”praktisk tøj” og ”mudrede børn”.

De voksne skal gå forrest – gå med børnene ud i verden og på legepladsen – i al slags vejr, og modtage børnenes snegle, insekter mudrede hænder etc. med accept og anerkendelse.

Kulturelle udtryksformer og værdier (læreplanstema iht § 8)

Indsatsområde: Kulturelle udtryksformer og værdier

Sammenhæng/Grundlæggende antagelser.

Hvis man definerer kultur meget bredt, handler det om hele den måde, vi mennesker er sammen på og forstår verden på.

Formidling af kulturelle værdier, traditioner og normer skaber tryghed og er en nødvendig forudsætning for, at individet kan skabe sin egen identitet.

Gennem mødet med andre og forskellige kulturelle udtryk finder man egne kulturelle rødder og ståsted – og skaber forståelse og respekt for andre kulturer.

Børns egen kultur adskiller sig fra voksnes og har værdi i sig selv – børns leg er et eksempel på en særlig børnekultur.

Børn er skabere af og behersker mange forskellige kulturelle udtryksformer – og kroppen er deres vigtigste redskab.

Effekt

Det er vores mål:

At børnenes egen kultur og kulturelle udtryksformer ses, høres, støttes og respekteres.

At børnene udvikler en rummelig forståelse for kulturelle værdier og traditioner.

At børnene får mulighed for at opleve og afprøve mange forskellige udtryksformer.

At børnene har adgang til at bruge mange forskellige slags materialer, redskaber og medier som kan give oplevelser og bidrage til deres skabende kulturelle aktiviteter.

At børnene får lejlighed til at deltage i og få viden om kultur, kulturhistorie og kunstneriske tilbud.

At give børnene forståelse for kulturelle værdier.

At børnenes egne lege har plads i hverdagen til at udfolde sig og udvikles.

At børnenes leg respekteres som deres vigtigste rum for samvær, udvikling og læring.

Tegn - Hvad er det vi gerne vil se for at vi kan sige at det er lykkedes

At børnene fordyber sig i en leg.

At børnene kan fastholde en leg over længere tid.

At børnene kan lege flere sammen.

At børnene selv tager initiativ til at male – og at de fordyber sig i arbejdet.

At børnene selv går i gang med at spille, synge etc.

At vi hører børnenes spontansange.

At vi ser og hører når børnene opbygger fællesskaber, med deres særlige ”hjemmelige sprog”(Godnat

og sov godt).

At børnene er imødekommende og viser interesse for andre kulturer end deres egen.

At børnene selv giver udtryk for at vores traditioner skal fastholdes -

Ydelse

Den pædagogiske praksis

Vores organisering af dagligdagen giver god plads til børnenes leg, som er den del af børnenes liv, som skal fremmes og støttes mest muligt.

Vi lægger vægt på, at børnene får lov at lege og selv bestemme, hvornår en leg er færdig. Derfor skal de ikke altid være med til det, som de voksne sætter i gang.

Det er noget særligt for børnene at lege - det er simpelthen deres verden, som vi voksne ikke altid forstår omfanget og betydningen af.

Vi vil gerne prøve at forstå og respektere børnenes leg, ved at iagttage, blive klogere og deltage, (hvis vi må).

- Det er i legen, børnene selv organiserer sig - det vil vi ikke overtage, men gerne indgå i.
- Det er i legen, børnene er kreative, finder på, f.eks. bruger en gryde som tromme eller et stykke træ som baby - det vil vi gerne stimulere.
- Det er i legen, børnene lærer sig selv og hinandens grænser at kende, her de samarbejder og udvikler forståelse for hinanden - det vil vi gerne give dem mulighed for og hjælpe dem med.
- Det er i legen, børnenes selvfølelse og selvværd opbygges, men også her de lider nederlag - her vil vi gerne støtte og samtidig være garanter for, at ingen lider for store nederlag.
- Det er igennem legen børnene opbygger de tætteste relationer og venskaber – det vil vi gerne give dem gode muligheder for

Vi skal som voksne være gode til at lege og til at holde øje med, hvilke lege der er ved at gå i glemmebogen. Vi skal lære børnene vor kulturs gamle lege, og de skal lære af hinanden, så traditionerne føres videre, men vi skal også være lydhøre over for børnene, så vi kan udvikle nye lege. De skal have lov til at bruge og udvikle deres fantasi, og de skal have den tid, der er nødvendig for selv at kunne finde på.

Som en integreret del af vores pædagogiske praksis har børnene mulighed for:

At male og at tegne.

Børnene kan eksperimentere med farver og former og med deres egen fantasi og kreative virkemidler. De voksne går i dialog med børnene om maleriet eller tegningen – anviser børnene forskellige teknikker og sammen udvikles nye måder at udtrykke sig på.

At klippe/klistre/modellere.

Børnene kan på eget initiativ bruge modellervoks, sakse, lim, og forskellige materialer, så deres skaberglæde og kreativitet får spillerum.

Sang og musik er en kreativ udtryksform, som vi gerne vil medvirke til at bevare, overlevering af en del af vores kulturarv, f.eks. sanglege og andre fælleslege, gamle børnesange, spontansange, skaberglæde, fremme fællesskabsfølelse, nærvær mellem børn og voksne.

Børnene har hver dag mulighed for at lytte til musik, som de selv vælger. For det meste er det musik, de også kan bevæge sig til. De voksne vælger også musik, således at barnet får mulighed for at høre og stifte bekendtskab med alle former for musikgenrer.

Børnene har fri adgang til at bruge børnehavens musikinstrumenter. De eksperimenterer med rytmer og lyde, synger egne sange og sange de har lært af voksne eller andre børn, samarbejder om at opbygge nye musiske udtryk, improviserer og efterligner hinandens udtryk. De voksne er deltagere i børnenes musiklege, inspirerer med deres egen musikglæde.

Som særligt tilrettelagt forløb eller ture har børnene mulighed for:

at arbejde med teater, musik, maleriet, skulpturer.
at opleve kulturelle tilbud som biblioteker, museer, kunststillinger, film, koncerter.
at møde udøvende professionelle/kunstnere – og andre voksne – der kan formidle kunst og inspirere med deres eget personlige udtryk
at få indblik i forskellige måder at leve og indrette sig på – f.eks. når vi tager hjem til alle nye børns huse og fotograferer dem til vores ”Her bor vi mappe.”

I årets løb får børnene en oplevelse af at traditioner er værdifulde og har rødder tilbage i tiden, men også at de selv kan være med til at videreudvikle dem og at skabe nye traditioner:

vor kulturs festligholdelse af højtider som fastelavn, påske, jul,
børnehavens egne traditioner som afskedsfester for kommende skolebørn, gensyn med tidligere skolebørn, sommerfest for forældre og børn, årtidsbestemte ture/udflugter for hele børnehaven, årtidsbestemte aktiviteter for en speciel gruppe af børn, fødselsdagsfester, teaterforestilling, cirkusforestilling m.m.

Vores indretning giver mulighed for at inspirere til udfoldelse af kulturelle udtryksformer på følgende måde:

Alle rum er indrettet så de inspirerer til børnenes lege - og værner om dem.
Trommer og andre rytmeinstrumenter står i børnehøjde.
Der er indrettet staffeli, så der er let adgang til at male.
Musikafspiller kan betjenes af børnene – med lidt voksenstøtte.
Det høje bord kan altid benyttes til at tegne, klippe, klistre – eller andre former for kreative arbejder.
Der er indrettet et hjørne som giver ro til højtlesning og historiefortælling.
På legepladsen findes udendørs musikinstrumenter.
Materialerne er synlige for børnene – og mange står i børnehøjde.

De voksnes betydning:

Voksne skal respektere, at legen tilhører børnene, er børnenes grundlæggende aktivitet og udtryksmåde. Voksne kan inspirere til leg – blive inviteret ind i en leg – eller være med for at hjælpe de børn som har svært ved at lege – men de voksne kan ikke overtage legen.

De voksne skal være lyttende i forhold til den kultur børnene selv skaber og respektere det fællesskab de opbygger gennem deres særlige børnekultur. Det gælder de lege børnene opbygger, men også f.eks. de rim, remser, særlige bevægemønstre eller andet, som børnene laver en fælles kultur omkring.

De voksne har et ansvar for at opdage, hvis børnene bruger deres kulturelle fællesskab til at nedgøre og udelukke sårbare børn fra fællesskabet - og det er de voksnes ansvar at gøre noget ved det. De voksnes viden om at barnet lærer på mange forskellige måder danner udgangspunkt for den måde de voksne ser børnenes udviklingspotentialer – og dermed den måde det pædagogiske arbejde tilrettelægges.

De voksne skal have en viden om kultur, børns udtryksformer, etc., således at vi kan møde børnene med forståelse og engagement. De voksnes lyst til at inspirere, lade sig inspirere og lære nyt sammen med børnene er vigtig.

Overgang til skole og SFO.

<p>Indsatsområde: Overgang til skole og SFO.</p>
<p>Sammenhæng/Grundliggende antagelser.</p> <p><i>I gennem skoledistriktssamarbejdet i Kragelund skoledistrikt har vi gennem flere år deltaget i udviklingen af en tværfaglig indsats for at sikre børnene den bedst mulige overgang til skolen. Vores børn starter på mange skoler og ikke kun på distriktsskolen, og vi har arbejdet målrettet på at skabe en pædagogik, der det sidste år af børnenes børnehavetid fokuserer specielt på at forberede dem på de nye udfordringer, de skal møde i skolen.</i></p> <p><i>Vi anvender Status- og udviklingssamtaler som forberedelse til den dialog vi har med forældre og skole om den bedst mulige skolestart for barnet.</i></p> <p><i>Vi samarbejder og deler viden med naboinstitutionerne, de 4 afdelinger i det kommunale dagtilbud "Kragereden", og planlægger fælles alderssvarende og udviklende aktiviteter for kommende skolebørn med det formål at forberede og lette overgangen til skole.</i></p>
<p>Effekt:</p> <p>Det er vores mål:</p> <p>At forberede børnene på at møde nye udfordringer i skolen og gøre denne store overgang i deres liv så let som muligt.</p> <p>At skærpe og bevare børnenes nysgerrighed og interesse for at tilegne sig ny viden.</p> <p>At vise barnet at det har betydning for os, også selv om det ikke længere skal være en del af vores hverdag</p> <p>At vise barnet at vi har forståelse for at det kan være svært at sige farvel til noget kendt og trygt samtidig med at man glæder sig til nye udfordringer</p> <p>At vi gennem samarbejde med de voksne, der nu skal lære barnet at kende sikrer at vores viden om barnets personlighed og udvikling føres videre og giver en overgang, der bedst muligt sikrer barnets videre udvikling.</p> <p>At alle oplysninger om barnet, der gives videre til skolen er kendte for forældrene.</p> <p>At kvalificere samarbejdet med forældrene op til beslutning om skolestart og skolevalg.</p> <p>Tegn - Hvad er det vi gerne vil se for at vi kan sige at det er lykkedes</p> <p>At de tilbagemeldinger vi får fra forældre og skole efter skolestart viser at børnene fik en god start</p> <p>At børnene viser glæde når de får deres bog om børnehavetiden og at de har lyst til at besøge børnehaven efter skolestart</p> <p>At børnene siger hej og har lyst til at snakke med de voksne, når vi møder dem udenfor børnehaven og efter de er startet i skolen</p> <p>At forældrene føler sig trygge og viser tilfredshed med vores indsats</p> <p>At forældre og personale har fælles opfattelse af barnets ressourcer i forbindelse med skolestart</p> <p>At skolen som samarbejdspartner udtrykker at de kan gøre brug af vores viden om barnet</p>
<p>Ydelse:</p> <p>Den pædagogiske praksis</p> <p>Vores pædagogiske forståelse for hvad der er på spil for børnene, når de efter sommerferien skal finde sig til rette i børnegruppen som de ældste børn, ser således ud:</p>

At være barn i "store-børns-gruppen" er noget særligt. Allerede efter sommerferien, hvor børnene skal finde sig til rette i deres nye roller som "de store", har børnene store forventninger til sig selv og opdager langsomt hvad det indebærer og hvilke nye forventninger omgivelserne har.

De savner selvfølgelig de børn, som nu er gået ud af børnehaven, her iblandt måske deres bedste legekammerat, men inden længe får de øje på hinanden på en ny måde. De skal lige finde ud af, hvor de befinder sig i børnegruppen / kammeratskabet, og pludselig går det op for dem, at det nu er dem, der er de store.

De vokser ved oplevelsen af at de får en større indflydelse i dagligdagen, større privilegier (såsom at gå forrest på ture, få lov at gå på legepladsen uden en voksen o. lign.), men også større ansvar.

De er mere bevidste om hvad der sker i børnegruppen, hvem bestemmer mest, hvem er god til hvad, og der opstår let kampe om deres placering i venskabsgruppen. Dette er et led i barnets naturlige udvikling og selvforståelse, og vi voksne har til opgave at guide dem godt igennem, støtte op om den enkeltes personlighed og sikre, at alle har det godt.

Vi voksne er meget opmærksomme på, hvad der sker imellem børnene, og aktive i at hjælpe dem med at skabe og fastholde gode relationer, så de på en positiv måde klarer den større status det giver i børnegruppen at være "stor".

I den periode laver vi mange iagttagelser / observationer til brug for vores forældresamarbejde.

Vi har i børnehaven flere planlagte aktiviteter for de ældste børn det sidste år, de går hos os, det kan være ture til museer eller andre seværdigheder i byen, eller det kan være projektarbejder i institutionen, der tager afsæt i børnenes interesseområder og som tilfører ny viden.

Også nogle af vores traditioner er specielt tilrettelagt for de store børn. Det gælder diskofesten først på året og forårets teaterforestilling, der vises for forældrene.

Vi mødes med *store-børns-grupperne* fra naboinstitutionerne, således at børnene under trygge rammer kan opleve hvordan det er at være del af en større gruppe og møde nye børn og voksne med andre normer og samværsformer end dem de kender fra egen børnehave.

Vi informerer forældrene til de ældste børn om vores arbejde med børnene i *børnehavens store-børns-gruppe*

I efteråret afholder vi forældresamtaler, med henblik på en fælles vurdering af om det enkelte barn er skoleparat. Materialet vedrørende status- og udviklingssamtaler indgår i forberedelsen af samtalen.

I langt de fleste tilfælde er forældrene og vi enige, men det sker også, at vi som pædagoger har nogle andre iagttagelser og derfor i nogle tilfælde råder til, at lade barnet blive et år mere i børnehaven.

Valget er selvfølgelig forældrenes, og vi opfordrer dem til at indhente vejledning fra andre end os, hvis de er i tvivl, ligesom vi nogle gange opfordrer til en ny samtale ind i det nye år, efter nye overvejelser. For ikke at skabe usikkerhed hos barnet, er det nødvendigt at overvejelser omkring skolestart holdes mellem de voksne.

Hvis beslutningen bliver at der skal søges skoleudsættelse hjælper vi gerne med dette.

Vi er i dialog med forældrene om, hvilke fokuspunkter vi skal have for barnets fortsatte udvikling hjemme og i børnehaven, og vi aftaler hvordan vi snakker med børnene om beslutningen.

Barnet er fortsat med i storebørnsgruppen og deltager i aktiviteterne for denne – indtil vi sidst på foråret besøger de enkelte skoler.

I Kragelundskolens distriktssamarbejde er der arbejdet med overordnede planer for samarbejdet mellem skolen og daginstitutioner, og der er lavet en pjece - "Når dit barn skal i skole" - om overgangen fra daginstitution til Kragelundskolen. Børnehaven indbydes til en snak på skolen, hvor vi kan bidrage med vores input til sammensætning af de nye børnehaveklasser, samt anden relevant formidling omkring det enkelte barn eller grupper af børn. Vi lægger vægt på, at det, vi formidler

videre til skolen, er kendt for forældrene, som desuden skal give deres skriftlige tilladelse til at vi bringer oplysninger videre til skolen.

Når barnet skal begynde i skolen er det vigtigt at forbinde barnets forskellige verdener, og sammen med barnet og nogle af børnehavenes venner besøger vi de nye miljøer i skole og fritidstilbud, både i vores eget skoledistrikt, men også hvis barnet skal begynde skole i andre distrikter i byen.

I løbet af foråret arbejder vi på at øge børnenes fokus på de færdigheder, der lægges vægt på i forbindelse med skolestarten, f.eks. at kunne sidde stille, at kunne lytte til andre, at kunne formidle egne ønsker og ideer, at være selvhjulpne, at være ansvarlig for sig selv og for gruppen, at kunne modtage anvisninger fra læreren i et fælles forum af børn, at øge opmærksomheden på sproglige færdigheder, herunder betydningen af skriftsproget og meget, meget mere. Alt sammen færdigheder, som også har været en del af de første år i børnehaven, men som det i takt med barnets udvikling og alder, forventes at barnet i stigende grad mestrer.

Vi holder en fælles afskedsfest for børnene, hvor de får en bog med billedmateriale og historier fra deres børnehavetid.

Vi modtager gerne besøg af børnene efter de er startet i skolen – og vi sender dem et brev med hilsen fra os – og den efterfølgende sommer inviterer vi dem alle til et gensyn med børnehaven og hinanden.

Vores pædagogiske forståelse for børnene i tiden op til sommerferien og de snart skal i skole ser således ud:

Der skal være en god balance mellem planlagte aktiviteter og tid til at børnene kan organisere deres egne lege, det er i legen børnenes potentialer i høj grad udvikles. Vi ser at børnene i større grad mestrer at løse konflikter og organisere såvel rollelege som regellege.

Vi er opmærksomme på, at alle de forventninger og den glæde barnet har i forbindelse med at skulle starte skole er iblandet en følelse af, at det er svært at skulle sige farvel til noget kendt og trygt. Det er naturligt for barnet at ruste sig til det nye ved at løsrive sig fra det kendte, måske ved at "sætte sig op imod" de kendte regler og de voksne i børnehaven.

Det er meget vigtigt at give barnet sikkerhed for, at vi har betydning for hinanden, og at det ikke bliver glemt i børnehaven. Vi må derfor sørge for, at vi får sagt ordentlig farvel til hinanden - eller snarere "på gensyn", for barnet skal vide, at det altid er velkomment på besøg i børnehaven.

Organisation:

Vi fordeler opgaverne mellem personalet i vores almindelige organisering af det pædagogiske arbejde.

Kort efter sommerferien afholder vi møde for forældrene til børnehavens "store børn"

Sammen med forældrene planlægger vi forældresamtalerne

Vi deltager i det tværfaglige samarbejde omkring overgang fra daginstitution til skole

Ressourcer:

Grundlæggende betragter vi det som en del af vores almindelige pædagogiske arbejde at sikre børnene en god overgang til skolen.

Vi afsætter tid til at afholde et forældremøde for storebørnsgruppens forældre

Vi afsætter tid til at iagttage børnene og formulere os skriftligt

Vi afsætter tid til planlægning af aktiviteter.

Vi afsætter tid til forældresamtaler af ½-1 times varighed.

Vi afsætter tid til at samarbejde med naboinstitutionerne og med skolerne.

Vi afsætter tid til at besøge børnenes skoler/SFO.

Vi afsætter tid til at lave afskedsbøger med billedmateriale og historier.

Vi afsætter tid til at skrive breve til børnene efter skolestart – og modtager gerne besøg af børnene.

Vi anvender materialet vedrørende status- udviklingssamtaler

Sundhed og trivsel (3 af 9 strategi)

Krop og bevægelse (læreplanstema iht. § 8)

Indsatsområde: Krop og bevægelse

Sammenhæng/Grundlæggende antagelser:

Mennesket er skabt til at bevæge sig.
Kropslig udfoldelse har en værdi i sig selv.
Barnet finder glæde ved at kunne mestre sine kropslige aktiviteter.
Der er en sammenhæng mellem psykisk velvære og fysisk velvære.
Barnet oplever, sanser, erfarer og lærer gennem kroppen.
Barnet kommunikerer via kropssprog.
Kendskab til og beherskelse af egen krop har stor social betydning.
Barnet bruger sig selv og sin krop som en af mange udtryksmuligheder.
De voksne er rollemodeller for børnene.
De voksne er formidlere af kulturelle og sociale normer, også på det kropslige område.
Vi har hele tiden vores krop med os – vi er vores krop.

I Århus Kommune er målsætningen, at vi i dagtilbuddet skal bidrage til at skabe en bevidsthed og kultur, der fremmer fysisk aktivitet og medvirker til at børn og unge udvikler sunde vaner. Dette mål opfylder vi gennem vores arbejde med læreplanstemaet, sådan som det er beskrevet her. For at sikre at vi ikke kun har øje for hele gruppens mulighed for gode kropslige udfoldelse, men også har sikkerhed for det enkeltes barns udvikling, arbejder vi løbende med at have fokus på vores evalueringsmetode i forhold til det enkelte barn. Vi har udarbejdet en konkret og detaljeret beskrivelse af hvilke motoriske og sansemotoriske færdigheder, børnene skal inspireres og støttes i at mestre på forskellige alders- og udviklingstrin.

Effekt:

Det er vores mål.

At børnene hver dag gives gode muligheder for at bevæge sig på mange forskellige måder.
At børnene er bevidste om egen kunnen og støttes i at finde nye og passende udfordringer.
At vise gruppen af børn hvad hinanden er gode til – og skabe forståelse for forskellighed.
At børnene får lov at bevare deres umiddelbare lyst til at bevæge sig.
At børnene gennem kendskab til deres egen krop og måder at bruge den på udvikler en varig kropsglæde.
At de voksne ser hvilke motoriske færdigheder hvert enkelt barn mestrer.
At de voksne har fokus på barnets motoriske udfordring og dermed bedre kan støtte dem.
At formidle vores iagttagelser af børnenes motoriske ressourcer til forældrene.
At samarbejde med forældrene om hvordan barnets motoriske udvikling støttes bedst muligt.

Tegn – Hvad er det vi gerne vil se for at vi kan sige at det er lykkedes

At børnene ikke måler sig selv på, hvad de andre børn kan, men i højere grad på, hvad de selv er

blevet gode til – og at de har så meget selvværd, at de har overskud til at glæde sig med hinanden over, hvad de hver især kan.

At børnene bruger inde og uderum med lige stor glæde.

At børnene selv tager tøj af og på i det omfang de kan.

At børnene selv sætter gang i fælles lege – klatrer etc.

At børnene udvikler sig, tør mere end da de startede, gør brug af flere måder at bruge kroppen på.

At børnene har lyst til at eksperimentere med og få fornemmelse for hvad de kan med deres krop.

At børnene forholder sig positivt til hinandens forskelligheder, f.eks. ved at støtte, hjælpe og opmuntre hinanden når nyt skal indøves

At de voksne er aktive sammen med børnene.

At det er tydeligt for flere/alle i personalegruppen, hvad vi skal støtte børnene i.

At personalet har viden om det enkelte barns færdigheder og nærmeste udviklingszone.

At vi er i dialog med forældrene på en måde så det bliver tydeligt, hvordan vi sammen kan støtte barnet.

At vi fortsat anvender et dokument, som beskriver detaljerede motoriske færdigheder for børn på forskellige alders- og udviklingstrin, svarende til de 3 børnehaveår i Mosegården.

Ydelse:

Den pædagogiske praksis

Vores indretning, såvel ude som inde, giver børnene mulighed for vilde fysiske lege og aktiviteter og for mere stille og afslappende lege og aktiviteter, for balanceøvelser, kravleøvelser og meget mere.

Børnene skal have lov til at gøre det, de selv mestrer og eksperimentere med at prøve nyt af. Børnenes glæde ved og stolthed over, at de kan noget, de ikke kunne i går, er drivkraften og forudsætningen for, at de bevarer lysten til at gå i gang med noget nyt. Det gælder både praktiske færdigheder som at tage tøj på eller dække bord og andre færdigheder, som barnet lærer sig selv – eller af hinanden – f.eks. at cykle, rulle på rulleskøjter, klatre, gå balancegang, hoppe på et ben eller i sjippetov og meget mere.

Børnene skal have rum til at udvikle deres eget kropssprog.

Børnene har mange måder at udtrykke sig på, og at bruge sin krop som udtryksform er én af dem.

Det gælder, når det skal vise sin følelser, når det er vredt, glad, ked af det, skuffet

Det gælder, når det bruger bevægelserne i dans, hop, løb m.m.

Det gælder, når det skal lære at anvende vores kulturs normer for ”god opførsel”. Hvornår det er tilladt at prutte og bøvs, hvem man giver knus og hvem man giver kys på munden, hvem og hvornår man viser sig nøgen etc. Alt sammen normer som kan være forskellige fra familie til familie, fra hjem til børnehave til fritidsorganisation til ...

Hvert enkelt barn og menneske må fornemme disse mange sociale rums forskelligheder og finde frem til egne og andres grænser for acceptabel kropslig adfærd.

Børnene skaber deres egne kulturnormer –

I en gruppe af børn opstår der normer for, hvad der giver høj status i gruppen. Disse normer kan godt skifte, afhængig af hvilken gruppe børn og voksne, der er sammen, og af hvad der er ”in” i tiden – og selvfølgelig af hvilke muligheder, man har.

I drengegruppen kan det f.eks. give status at være ”stærke drenge”, ”god til at spille fodbold”, ”god til at fægte/slås.”

I pigegruppen kan det f.eks. give status at være ”god til at danse”, ”god til at organisere fælles lege”, som f.eks. ”Rødt lys – stop.”

Fælles for alle børnene kan det f.eks. give status at cykle, løbe, klatre, slå kolbøtter, stå på hænder, kaste bolden op i basket nettet, løbe på rulleskøjter – og somme tider skaber børnene en egen kultur, vi voksne ikke er en del af og måske ikke engang er helt med på.

Ved at respektere at børnene skaber disse kulturer, kan vi få lov at deltage og komme i dialog med børnene om, hvilke værdier, der gemmer sig under deres normer – samt sikre at disse normer ikke bruges til at udelukke nogle børn fra et fællesskab.

Eks.: Hvis man har en dreng, der ikke vil spille fodbold i en gruppe, hvor det giver høj status at kunne dette, ja så har man to muligheder, enten kan man lære barnet at spille fodbold, så det bliver en del af gruppen – eller man kan lære gruppen at se, hvad det pågældende barn er god til – f.eks. at cykle eller klatre - og gøre det til spændende udfordringer for de andre børn.

Børnene kan opleve glæden ved at bevæge sig, når vi tager på tur. Vi foretrækker ture på gå-ben frem for bus, vi går langt og gerne gennem kuperet terræn over mark, ved strand og i skov.

Ofte er det nærområdet i Højbjerg vi benytter os af, men nogle gange om året tager vi de offentlige transportmidler lidt længere væk, f.eks. til Moesgård, således at børnene får oplevelser af den fysisk sunde træthed, man opnår, når man har været ude og i gang en hel dag.

Fælles arrangementer med andre institutioner som f.eks. fodboldstævner eller sæbekasseløb er med til at fastholde børnenes glæde ved at bevæge sig. Vi har et samarbejde med naboinstitutionerne omkring dette – og står selv for et arrangement om året.

Vores indretning indbyder til bevægelse på mange måder, f.eks.

Tumlestuen, hvor der er plads til boldspil, gymnastiske øvelser, børnenes egne måder at bevæge sig på, brydekampe, hulebyggeri, hop etc. og voksenstyrede aktiviteter, nye udfordringer.

Gangen, hvor man kan løbe – f.eks. rollelegene – cowboys, riddere, køre med barnevogn, kæpheste etc. – men det kræver, at børnene lærer ”at kigge om hjørner”, således at sammenstød med andre børn så vidt muligt undgås.

Mosehullet, hvor det er oplagt at danse, høre musik og spille på musikinstrumenter, hvilket kræver at man kan koordinere flere bevægelser på én gang. Der hoppes på gulvet eller ned fra bordet, der males og hamres – i de perioder, hvor vi er gode til det – og igen er der tale om brug af kroppens mange færdigheder.

Stuerne, hvor man kan danse eller gå ”balancegang” på stole. Det er dog overvejende de mere stille lege og aktiviteter, der tilgodeses her og kroppens finmotorik og mange sanser bruges, når der tegnes, bygges med lego, klodser, kuglebane etc. etc.

Der er også mulighed for at sidde på mange forskellige måder – og det er her børnene kommunikerer med deres krop i rollelege, ikke mindst i dukkekrogen.

Endelig er der også mulighed for at fornemme egen krop, når der slappes af – i læsekrogen, på et bord, hvor man kan ligge lidt i ro og overskue al aktiviteten eller et sted på gulvet, mens man leger med biler eller dukker.

Badeværelset, hvor der leges med vand, hvilket stimulerer kroppens sanseapparat på en særlig måde – og det kan være en stor udfordring at mestre bevægelserne, når der skal vaskes hænder eller tages tøj af og på – eller for de større af børnene, når de skal lære at tørre sig selv. Der kan være rigtig langt om til bagdelen, når man sidder på toilettet.

Garderoben, hvor udfordringerne er at tage tøj af og på, at lære at hænge tøjet på krogen, at kravle op at åbne skabslågen eller at eksperimentere med at hoppe ned fra bænken.

Legepladsen, som er et stort eldorado for bevægelse, og som inspirerer børnene til at gøre brug af de mange muligheder for kropslig udfoldelse.

Rutsjebanen er en udfordring, når man starter i børnehaven, og man har måske brug for at den voksne går med op ad trappen, men det varer ikke længe før børnene ”kan selv” og turen ned tages med glæde.

Brandmandsstangen er for de lidt større børn, og måske er det ikke alle børn, der kan lide den, og klatrevæggen er virkelig en udfordring, der meget tit tages op af børnene det sidste forår, de går i børnehaven – ligesom det ofte kræver de voksnes støtte og opmuntring.

Cykelbanen, sandkassen, vand og mudder, legehusenes muligheder for f.eks. at bruge planter til mad og give rum for børnenes lege er noget alle børnene benytter sig af, klatretræerne og kolbøttestangen pirrer børnenes lyst til at eksperimentere med hvad de kan.

Fodboldbanen er rum for mange slags boldlege, fælleslege som ”Kyllingemor”, fangelege– og nye ideer/eksperimenter som f.eks. at tegne med pinde i gruset, bygge med mælkekasser og dæk, lave hjemmelavet vippe.

Musikskulpturen skal inspirere børnene til at bruge deres kropslige energi til at kombinere mindst to udtryksformer, nemlig musik og bevægelse.

Skattejagter – forhindringsløb, som de voksne arrangerer for børnene fastholder børnenes kropsglæde og anviser dem nye måder at bruge kroppen på.

De voksnes betydning

De voksne skal kunne rumme børnenes kropslige udfoldelser, være inspiratorer for børnene og være bevidste om deres ansvar som rollemodeller for børnene.

Det er vigtigt, at de voksne ser og kommenterer børnenes egne bevægelsesmønstre – og evt. bruger dem som afsæt for, at andre børn kan udfordres. Eks: ”Se, hvor sjovt Søren går – skal vi ikke også prøve det.”

Det er vigtigt, at voksne selv bevæger sig – er aktive sammen med børnene, f. eks. cykler, klatrer, graver have, lege fangelege, boldlege etc.

I erkendelse af, at alle voksne ikke er lige gode til det hele, må vi dokumentere hvad vi er gode til og i vores evaluering tage højde for, på hvilke områder vi skal udvikle os - og hvilke nye handlinger vi skal iværksætte.

De voksne skal se hvad børnene er gode til og støtte dem, når de udfordrer sig selv og øver sig på noget nyt. Børnene skal hjælpes til at acceptere, at det ikke altid lykkes første gang. Sætninger som ”øvelse gør mester” og ”det er tilladt at fejle” er gode udgangspunkter.

Det giver sommetider skrammer inden man mestrer det nye, og det er vores ansvar, at vi sammen med børn (og forældre) skaber en god balance mellem sikkerhed og barnets egen lyst til at opsøge nye udfordringer/ det farlige / gysset.

Når børnene somme tider må vente på tur, kan det være enormt kedeligt, og dermed kan det være en bremse for barnets lyst til at prøve nyt. De går simpelthen, hvis det tager for lang tid – og måske er det de børn, som har mest brug for støtte til at prøve noget nyt, der står sidst i køen og måske aldrig når frem.

Derfor er det vigtigt, at vi voksne er med til at gøre ventetiden til et godt socialt rum, hvor det er hyggeligt at være. Der kan småsnakkes, man kan gå lidt ud af køen og komme tilbage samme sted, der kan laves små lege som forkorter ventetiden.

Barnet skal have tid og rum til at prøve sig frem /eksperimentere og øve sig. Det tager rigtig rigtig mange gange at lære nyt – at få en bevægelse automatiseret. F.eks. er nogle af de bevægelser som vi gør uden at tænke over det – at spise med gafler, at tage tøj på, at holde på en blyant osv. – endnu

store udfordringer for børnene. Derfor er det, at vi somme tider sidder i garderoben og tilsyneladende bare kigger på børnene, mens de tager tøj på – men vi hjælper der, hvor det er svært, når de selv har prøvet, vi opmuntrer med små ”Ja, godt klaret” og vi ”kræver” med små ”du kan godt, du skal selv” eller ”du tager den på, jeg giver dig den anden på.” De voksne skal være – og er – meget rummelige i forhold til forskellige kropslige normer. Det er en forudsætning for denne rummelighed, at vi til stadighed reflekterer over egne kropslige normer og tør snakke om og erkende egne forbehold.

Eks.: Hvis det er svært for den voksne at modtage et knus fra et forkølet og snottet barn, er det først når man er bevidst om dette, at man stille og roligt kan tørre barnets næse, inden man giver knus.

På den anden side skal de voksne også være tydelige i at vise børnene, hvilke grænser der er i institutionen for almindelig adfærd og etablere en praksis hvor respekt for hinandens grænser efterleves.

Vi arbejder bevidst med den kulturelle norm, der fastlåser kønsrollerne i ”de vilde drenge” og ”de stille piger”. Vi er bevidste om, at der findes kønsspecifikke forskelle og forholder os til, at der eksisterer forskellige adfærdsmønstre i henholdsvis drenge- og pigegruppen, men som udgangspunkt ser vi på, hvad det enkelte barn – uanset køn – kan og har lyst til, og bruger dette som afsæt for nye udfordringer.

Det er en forudsætning for, at det kan lykkes, at vi voksne er bevidste om hvilke forbehold, vi selv har, og tør snakke åbent med hinanden om dem.

Dette gælder også andre – mere personlige – forbehold, som den enkelte voksne kan have og som kan virke begrænsende for børnenes udfoldelsesmuligheder. Et spørgsmål som ”Er det bare mig der synes dette er ”farligt”, ”forkert”, ”ulækkert” etc. stiller vi ofte hinanden i dagligdagen.

En samarbejdskultur hvor de voksne snakker åbent om de forbehold, der kan begrænse børnenes udfoldelser og er i dialog med forældre og hinanden om de grænser vi hver især ønsker respekteret.

At de voksne informerer og er i dialog med forældrene via nyhedsbrev, forældresamtaler, evt. forældremøde om vores indsatser og om børnenes motoriske udvikling.

Kostordning/sund mad

Indsatsområde: Børnehavens Kostordning

Sammenhæng/Grundliggende antagelser:

En nærende og sund kost er grundlaget for barnets aktiviteter – et sultent barn har mindre energi, bliver træt og i dårligt humør. Børn spiser gerne flere og mindre måltider end voksne, for at opretholde energien til alle dagens mange aktiviteter.

En anden vigtig faktor for sundhed og trivsel er en god hygiejne.

Mad og måltider har stor social og kulturel betydning. Det gælder forskellige landes sociale og kulturelle normer, men det gælder også enkelte familiers forskellige sociale og kulturelle normer.

I børnehaven skal vi rumme alle forskellighederne og åbne børnenes øjne for den værdi, der ligger i at lære af hinanden, prøve og få nye oplevelser – samtidig med at de mestrer de almindelige danske normer omkring mad og måltider

De fysiske rammer har stor betydning for, i hvilken atmosfære et måltid gennemføres. I en lille institution har hvert rum mange funktioner, og det er vigtigt med fleksibilitet og organisering i forhold til udnyttelsen af rummene, ligesom en god udluftning med tilføring af ny ilt er af stor betydning for velværet.

Effekt:

Det er vores mål

At barnet har lyst til at smage på forskellig slags mad.

At barnet finder det naturligt at drikke vand.

At barnet får kendskab til sund og usund mad.

At vore råvarer er overvejende sunde, og at vi lever op til sundhedsstyrelsens anbefalinger for sund kost.

At barnet får kendskab til kostens betydning for fysisk og psykisk velvære.

At barnet finder det naturligt at have en god hygiejne.

At barnet oplever at deltage i måltidet og oplever betydningen af måltidet som et kulturelt og socialt mødested

At måltidet foregår i en rolig og hyggelig atmosfære, hvor samtalen mellem børnene og mellem børn og voksne har gode betingelser.

At børnene respekterer, at vi ikke alle kan lide det samme – og snakker ordentligt om mad, de ikke selv synes om.

At børnene oplever, der er forskel på hverdag og fest – også når det gælder mad.

At børnene får kendskab til forskellige landes madkulturer.

At børnene respekterer forskellige familiers madvaner – herunder får kendskab til at nogle børn spiser anderledes på grund af allergi, religion el. a.

At skabe gode æstetiske betingelser for måltidet – at der er rart omkring en.

At give børnene forskellige oplevelser omkring måltidet – ude og inde.

At børnene bliver en del af forberedelser og gennemførelse af måltiderne.

At børnene får mulighed for at hjælpe med at tilberede maden.

At vi er i dialog med forældrene om barnets kost, hygiejne og adfærd i forbindelse med måltidet.

Tegn – Hvad er det vi gerne vil se for at vi kan sige at det er lykkedes

Personalet oplever at kostordningen lever op til vores mål

Børnene spiser varieret og glæder sig til måltidet

Børnene interesserer sig for, hvad vi skal have at spise og kommenterer positivt madens udseende, smag og duft

Børnene bruger måltidet til hyggeligt samvær og samtale

Børnene viser interesse for at hjælpe med madlavningen derhjemme

Forældrene udtrykker tilfredshed med kostordningen

Ydelse:

Den pædagogiske praksis

- Vi laver selv vores mad i institutionens køkken.
- Vi holder os orienteret om - og følger sundhedsstyrelsens anbefalinger
- Vi har faste rutiner omkring børns og voksnes håndvask og anden hygiejne. F.eks. vasker vi hænder før vi spiser, har med madvarer at gøre, efter toiletbesøg, når man kommer ind fra legepladsen eller skovturen eller når man har leget med ”beskidte” materialer.
- Børnene er ofte med i køkkenet, et par stykker ad gangen.
- Ind imellem flytter vi køkkenaktiviteten ind på stuen hvilket gør det muligt for flere børn at deltage
- Kosten er varieret, børnene får mange smagsoplevelser og har noget at vælge imellem, hvilket gør det muligt at finde noget man kan lide og blive mæt.

- Vores indkøb af basisvarer tilstræber vi er økologiske. Mælk, mel og brød er altid økologisk, frugt og grønt i det omfang vores leverandør og økonomien giver mulighed for det.
- Morgenmaden kl. 6.30 – 8.00 består af cornflakes, havregryn, brød – oftest hjemmebagte boller og ost, – evt. hjemmelavet marmelade, rosiner og frugt.
- Frokostmåltidet kl. ca. 11.30 er overvejende varme/lune retter, og følger en rytme, så vi skifter mellem grøntsager/æggeretter, fisk, grød/suppe, kød/indmad og rugbrød/pålæg. Når vi serverer rugbrød med pålæg smører børnene selv
- Om eftermiddagen kl. ca. 14.30 byder vi på frugt, årstidens grønsager, brød, med mere. Vi har altid grønt og/eller brød som tilhører til hovedmåltiderne, og så børnene kan få lidt ekstra, hvis de er sultne udenfor de fastlagte fælles spisetider.
- Vi serverer mælk til frokosten og vand til eftermiddagsmaden. Børnene har, uanset om vi er på legepladsen eller inde, mulighed for selv at hente vand på badeværelset, når de er tørstige.
- Vi opfordrer børnene til at tage smagsprøver – også selv om de ikke umiddelbart kan lide eller kender det som bliver serveret – men vi tvinger dem ikke til at spise op. Vi accepterer, at man ikke skal kunne lide alting, men stiller krav om, at de skal respektere at andre godt kan lide den mad de måske ikke selv kan lide. Det betyder at man ikke siger ”adr” om mad, mens det er ok at snakke om, hvordan det smager. – surt, sødt, stærkt etc.
- Vi snakker åbent om, hvilke forskellige madvaner vi hver især har – også hvis nogle børn er allergikere eller af religiøse eller andre årsager ikke spiser alt.
- Måltidet har en kulturel og social værdi, og det er vigtigt, at måltidet foregår i en rolig og hyggelig atmosfære, hvor samtalen mellem børnene og mellem børn og voksne har gode betingelser. Derfor lægger vi due på bordet til frokost, og børnene hjælper med at dække bord.
- Børn og voksne fordeler sig i mindre grupper og vi spiser i to eller tre rum.
- Frokostmåltidet begynder når der er ro omkring os og alle ved bordet er klar.
- Frokostmåltidet slutter når alle – eller næsten alle – er færdige med at spise, børnene hjælper med at få service m.m. sat ud i køkkenet og stiller taburetten på plads, inden de gør klar til at gå på legepladsen.
- Eftermiddagsmåltidet foregår under afslappede former, hvor børnene ikke behøver at spise samlet, men roen og koncentrationen omkring måltidet og det enkelte barn bibeholdes.
- Vi vil gerne kunne bryde hverdagens rytme med anderledes dage, også når det gælder kostområdet. Derfor laver vi sommetider mad på bål eller bager kage, ligesom vi sørger for et festmåltid til særlige lejligheder som f.eks. børnenes julefrokost og afskedsfest for de store børn.
- Et par gange om året ved forældrearrangementer (sommerfest, teaterforestilling) arrangerer vi fællesspisning.
- Fødselsdage fejrer vi:

I børnehaven bager vi en kagemand (gærdej), som vi sammen med fødselaren pynter.

Hvis vi bliver inviteret hjem, er det forældrene, som står for serveringen. Vi opfordrer til et let frokostmåltid (pizza, små frikadeller, brød, gulerodsstave, agurk eller lignende), efterfulgt af en fødselsdagskage. Hvis der bydes på is eller slik har vi den holdning, at der kun skal serveres det, børnene spiser på stedet – altså ingen slikposer med tilbage til børnehaven.

Organisation:

Køkkenmedarbejderen samarbejder med det øvrige personale om organiseringen omkring køkkenfunktionen

Børnene inddrages, som en del af vores pædagogiske praksis – og deres indsats ses som en ressource
De fleste råvarer leveres fra cateringleverandør 1 gang ugentligt – der suppleres med indkøb fra

<p>lokale forretningsdrivende De 4 dage af ugen serveres et let varmt/lunt frokostmåltid, altid med brød eller frugt/grønt til, den 5. ugedag smører børnene selv rugbrød med forskelligt pålæg. Der bages brød mindst én gang ugentligt.</p>
<p>Ressourcer: Der er ansat en køkkenmedarbejder (15 timer pr. uge) med certifikat i fødevarehygiejne, som er ansvarlig for indkøb, madplaner, madlavning, egenkontrol og hygiejne. Medarbejderen har desuden 15 timer som pædagogmedhjælper, hvilket er med til at fastholde den fleksibilitet og maksimale udnyttelse af ressourcer vores personalesamarbejde bygger på. Yderligere en medarbejder har i foråret 2009 været på kursus og fået certifikat i fødevarehygiejne Personalet er instrueret om fødevarehygiejne og deltager lejlighedsvist i madlavningen Der afsættes midler i budgettet til børnehavens fuldkostordning. Forældre bidrager med frugt fra haven m.m. Flest mulig voksne deltager i gennemførelse af måltidet – som en del af vores pædagogiske praksis.</p>

Rummelighed (2 af 9 strategi)

<p>Indsatsområde: Rummelighed</p>
<p>Sammenhæng/Grundliggende antagelser:</p> <p>I institutionens værdigrundlag er rummelighed et nøgleord. Vi mener der er en dyb sammenhæng mellem evnen til at udvise respekt og anerkendelse for hinanden og rummelighed. Følelsen af selvværd og tillid til andre giver det overskud som skal til for at kunne rumme forskellighed – At blive anerkendt som den man er skaber grundlaget for at kunne rumme andre. Vi modtager børn med mange forskellige baggrunde og behov og i samarbejde med forældrene sætter vi fokus på, hvordan institutionen kan rumme alle børn i et inkluderende læringsmiljø. I de senere år har der været øget fokus på at kvalificere voksne der arbejder med børn til at observere og forebygge seksuelle, og andre, krænkelse af børn. Århus Kommune har arbejdet med temaet i indsatsen ”Respekt for grænser”. Der har været afholdt personalekurser, der har fokus på børns seksuelle udvikling og grænsesætning, og der er udarbejdet skriftlige vejledninger i at håndtere en situation, hvor der er mistanke om overgreb mod børn eller unge. Vi har deltaget i disse kurser og ser os selv som en del af den samlede indsats i Århus Kommune. Vi har informeret vores forældre og er i dialog med dem om emnet på forældremøder og i dagligdagen. Vi ser arbejdet med ”Respekt for grænser” i sammenhæng med vores grundlæggende værdi <i>at respektere børn, forældre og personales forskellige personligheder og grænser</i> og vores pædagogiske arbejde med at skabe <i>et inkluderende fællesskab</i></p>
<p>Effekt</p> <p>Det er vores mål</p> <p>At børnene oplever fællesskab – også med andre, der ikke ligner dem selv. At børnene får kendskab til mangfoldighed – og kan give plads til andre menneskers særpræg på tværs af køn, kultur, fysisk eller psykisk handicap eller bare forskellighed i al almindelighed. At børnene oplever at forskellighed kan være berigende. At børn med særlige behov får en særlig forståelse og støtte, der gør det muligt at blive en del af Mosegårdens fællesskab. At personalet bidrager som gode rollemodeller til at anerkendelse og gensidig respekt får gode vilkår.</p>

At personalet har viden om børns seksuelle udvikling og grænsesætning
At personalet ved hvordan de skal håndtere mistanke om krænkelse overfor børn
At forældre inddrages i arbejdet med at skabe en rummelig institution og føler medansvar for, at der i institutionen er plads til mennesker med forskellige forudsætninger.
At forældrene har kendskab til hvordan vi i institutionen konkret arbejder med ”Respekt for grænser”
At vi har en samarbejdskultur hvor personale og forældre snakker åbent og stiller spørgsmål

Ydelse

Den pædagogiske praksis

Vi giver plads til at børnene selv kan bestemme lege og aktiviteter og hvem de vil være sammen med, men vi tilrettelægger også aktiviteter, hvor de voksne bestemmer gruppesammensætning – med det formål at give børnene oplevelser også med de børn, som ikke lige er deres ”bedste ven”.

Vi arrangerer fælles ture, skaber traditioner m.m. for at skabe et fællesskab og give det enkelte barn en oplevelse af at vi ”hører sammen”, når vi er en del af Mosegården – uanset vores forskelligheder

Vi inviterer børn og voksne med andre kulturer inden for i vores institution – og snakker åbent om forskelligheder.

Vores pædagogik afspejler at for at skabe lige muligheder skal børn/ mennesker behandles forskelligt – det enkelte barn skal mødes med anerkendelse.

Vi opfordrer til at forældrene, når de laver legeaftaler for deres børn, har øje for at invitere bredt i børnegruppen.

Vi opfordrer forældrene til at støtte op om, at børnene som en del af børnehavens fællesskab lærer at forstå og respektere andres forskelligheder – og er medvirkende til, at der er en god balance mellem hensynet til det enkelte individ og hensynet til fællesskabet.

Vi har øje for det enkelte barns personlige grænser – og hjælper dem til at sige fra hvis grænserne overskrides

Vi hjælper børnene med at se og respektere andres grænser

Vi er tydelige voksne, der viser børnene vores egne grænser, de grænser, der er gældende i Mosegården, samt samfundsbestemte og kulturelle grænser.

Vi er i dialog med forældrene omkring de grænser vi har i børnehaven og de grænser som gælder på hjemmefronten og i samfundet som helhed.

For de børn/ familier som har særlige vanskeligheder, er vi ekstra opmærksomme på et tæt samarbejde med forældrene – og evt. andre samarbejdspartnere– med det formål at aftale, hvilke tiltag vi skal iværksætte i børnehaven for at kunne støtte bedst muligt. Det kan f.eks. være en fastere struktur omkring barnet, det kan være talepædagogisk bistand, det kan være en øget opmærksomhed fra de voksne for at guide barnet gennem børnehavens hverdag og rutiner eller for at støtte dem i relationer og legemønstre med andre børn

Organisation og Ressourcer

I forbindelse med vores pædagogiske arbejde med ”Venskaber og hvordan man ager er, når uenigheder opstår” og ”Humor i pædagogikken” tænker vi, at også indsatsområderne ”Rummelighed” og ”Respekt for grænser” vil blive styrket.

Vi benytter personalemøderne til at snakke om børnene – både som enkelt individer og som del af flere grupper og fællesskaber – og vores generelle iagttagelses- og evalueringsmetoder anvendes som afsæt for nye pædagogiske tiltag og handleplaner.

Det er en særlig ressource at være en lille børnehave, hvor rammerne giver høj grad af overskuelighed og tryghed – ikke mindst for de børn og forældre der befinder sig godt i en sammenhæng, hvor man ikke skal forholde sig til store grupper og mange mennesker.

Vi arbejder på at inddrage forældrene i en anerkendende dialog omkring børnenes trivsel, læring og udvikling – både i hverdagen og i mere formaliserede forældresamtaler.

På forældre- og bestyrelsesmøder er vi i dialog om vores pædagogiske praksis.

Vi arbejder med tværfagligt samarbejde og netværk som støtte for familier og børn med særlige vanskeligheder og behov.

Forældreinddragelse (4 af 9 strategi)

At være forældre i en selvejende daginstitution indebærer, at forældreinddragelsen er en naturlig del af hverdagen. Selveje er en styreform, der i daglig praksis giver forældrene mulighed for at gøre sine synspunkter gældende, hvis man ønsker det.

Forældresamarbejdet i dagligdagen

Indsatsområde: Forældresamarbejdet i dagligdagen
Sammenhæng/Grundliggende antagelser. En forudsætning for, at børnene trives hos os, er et godt og tillidsfuldt samarbejde mellem forældre og personale. Det er vores fælles opgave at forbinde barnets verdener - hjemmemiljøet, hvor det enkelte barn naturligt er i centrum, og livet i børnehaven, hvor børnenes forskellige miljøer skal respekteres.
Effekt: Det er vores mål At forældre hver dag føler sig trygge ved at aflevere deres barn i Mosegården. At forældrene oplever, at personalet er imødekommende og har tid til en snak om det enkelte barn og om børnehavens liv i almindelighed. At forældrene føler sig tilstrækkeligt informeret om børnehavens dagligdag, pædagogiske værdier og praksis. At forældrene oplever, at der ikke er langt fra nye ideer og forslag til handling. At forældre og personale oplever forældresamtalerne som værdifulde for børnenes trivsel, læring og udvikling. At forældre og personale oplever, at samarbejdet er fælles ansvar og foregår i en åben, respektfuld og ærlig dialog. At forældre finder det naturligt og er trygge ved at give personalet informationer om det, som på hjemmefronten har betydning for barnet – stort som småt. At forældrene oplever personalet som fagligt kompetente, men også som levende mennesker, der tør sætte deres personlighed i spil.
Ydelse: <u>Det daglige samarbejde</u> Vi prioriterer den daglige samtale med forældrene højt. Det er vores indtryk, at de fleste af vores forældre bevidst har valgt en lille institution og giver udtryk for, at de har en god fornemmelse af, at deres barn bliver set og hørt hver dag, at alle i personalegruppen kender deres barn, og at barnet er trygt ved alle voksne. Med til den daglige information hører også vores opslagstavler, som bruges til informationer om møder, breve fra kommunen etc. og til at fortælle om, hvad børnene har lavet, om ture, vi skal på og lignende. Disse oplysninger har, sammen med vores foto-tavler og udstillingsreol, til formål at give forældrene indsigt i dagligdagen, samt danne grundlag for forældrenes samtale med børnene om livet i børnehaven. Da vi altid prioriterer samværet med børnene højest, erkender vi, at vi ikke altid husker eller har tid

til at skrive lige udførligt på tavlen. Ansvar for dialogen vil vi gerne dele med forældrene, forstået på den måde, at forældrene opfordres til at læse på tavlerne, men også til at stille personalet spørgsmål.

Nyhedsbreve.

Som en del af vores skriftlighed og for at give forældrene mulighed for i fred og ro derhjemme at følge med i vores pædagogiske praksis og hvilke tanker, der ligger til grund for den, udgiver vi med mellemrum nyhedsbreve.

To gange om året indeholder nyhedsbrevet en overordnet planlægning for henholdsvis forårets og efterårets aktiviteter.

I de nyhedsbreve, vi ellers laver, fortæller vi løst og fast om, hvad der rører sig blandt børn og voksne nu, hvordan de forskellige aktiviteter er forløbet og meget mere.

Aftenmøder og andre arrangementer

Vi holder 2 forældremøder om året – først og fremmest med det formål at komme i dialog med forældrene om børnenes trivsel og udvikling i børnehaven og om vores pædagogik.

Vi forsøger at formidle, hvad der rører sig lige nu blandt børnene - og i tiden - og sætter det i relation til vores pædagogik.

Om efteråret skal der desuden vælges repræsentanter til børnehavens bestyrelse.

Forældre, børn og personale mødes også et par gange om året til mere festlige arrangementer, f.eks. den årlige sommerfest/arbejdsdag, hvor vi spiser sammen.

Forældresamtaler.

Cirka en gang om året tilbyder vi en forældresamtale, den første kort efter barnet er startet og den sidste i forbindelse med overgang til skole eller i forbindelse med anden flytning fra os.

Desuden har vi altid tid til en snak med de enkelte forældre, når der opstår et behov for dette.

Formålet med samtalerne er ud fra vores iagttagelser at give et billede af, hvordan vi oplever barnet og at komme i dialog med forældrene om, hvordan vi med udgangspunkt i barnets ressourcer bedst muligt støtter barnets udvikling – i institutionen og i hjemmemiljøet.

Organisation og Ressourcer:

Det er personalet som har ansvaret for at betingelserne for et godt samarbejde er til stede, og dermed bærer hovedansvaret for at samarbejdet lykkes. På personalemøder og i det daglige personale samarbejde er det en del af den almindelige pædagogiske praksis at sætte fokus på forældresamarbejdet – bl.a. ved at arbejde med os selv som fagpersoner, der anvender vores forskellige personlige kompetencer som en ressource og som er bevidste om at adskille ”det private” fra ”det faglige”.

Forældrenes input, ideer og viden om deres barn betragter vi som en uvurderlig ressource.

Forældredeltagelse i bestyrelsen

Indsatsområde: Forældredeltagelse i bestyrelsen
Sammenhæng/Grundliggende antagelser. Siden 1953 har børnehaven eksisteret som selvejende institution på initiativ af beboere i Højbjerg, og skiftende bestyrelser har siden arbejdet med nærdemokrati i praksis. Værdier som selvstændig ledelse direkte på stedet, mindst mulig bureaukrati og korte beslutningsveje anser vi for at være betydningsfulde. Som lille institution arbejder vi på fortsat at være et seriøst supplement til de større kommunale institutioner.
Effekt: Det er vores mål At bevare forældrenes direkte indflydelse gennem bestyrelsesarbejdet og i hverdagens dialog. At sikre at børnehavens mål og vedtægter opfyldes og løbende evalueres og justeres i forhold til den virkelighed, vi er en del af. At sikre at samarbejdet med Århus Kommune lever op til vores overenskomst med samme
Ydelse: Bestyrelsen er den øverste myndighed og samarbejdspartner i sager vedrørende børnehavens liv og trivsel, og er ansvarlig for børnehavens drift overfor kommunen. I en selvejende institution arbejdes der med korte beslutningsveje, forældreengagement og reel indflydelse gennem arbejdet i en bestyrelse, hvis medlemmer for flertallets vedkommende har deres daglige gang i børnehaven Vores pædagogiske linjer diskuteres i bestyrelsen, som arbejder ud fra princippet om, at personalets daglige dialog med alle forældre er en væsentlig forudsætning for de pædagogiske diskussioner og for bestyrelsesarbejdet i det hele taget. Bestyrelsen varetager områder som ansættelse af personale, budgetlægning og økonomi samt forhandlinger med kommunen, alt sammen i tæt samarbejde med børnehavens pædagogiske personale.
Organisation: Bestyrelsen består af 5 medlemmer, hvoraf 3 er forældrevalgte. De to øvrige medlemmer, som har været eller er forældre til et barn i børnehaven, er ikke på valg på den årlige generalforsamling. Når et af disse medlemmer udtræder af bestyrelsen, vælger de resterende bestyrelsesmedlemmer et nyt medlem. Således opnås stor forældreindflydelse og høj grad af kontinuitet i bestyrelsen. Der vælges 2 suppleanter til bestyrelsen. Suppleanterne deltager i bestyrelsesarbejdet på lige fod med bestyrelsesmedlemmerne, men uden formel stemmeret. Der er indgået aftale med kommunen om, at denne i samarbejde med lederen administrerer regnskabet vedrørende løn og drift.
Ressourcer:

Forældrene engagement bygger på frivilligt arbejde og interesse for at bevare en lille selvejende institution, og på at sikre de bedst mulige vilkår for børnene – hvilket tilfører børnehaven en betydelig ressource.

Lederen og en medarbejder deltager i bestyrelsesmøderne, der afholdes mindst 3-4 gange om året.

5. Strukturelle rammer

Ledelse (5 af 9 strategi)

Indsatsområde: Principper for ledelse

Sammenhæng/Grundliggende antagelser.

Bestyrelsen overdrager ansvaret for den daglige ledelse til dagtilbudslederen, som den har et tæt samarbejde med.

Som daglig ledelse i en lille institution er man meget tæt på alle detaljer i arbejdet, og det er nødvendigt at være bevidst om de mange forskellige roller, man har i institutionen, lige fra at være børnenes voksne legekammerat, til sparringspartner i personalegruppen, til øverste ansvarlig i forhold til forældrene – og til at være en seriøs og faglig kompetent samarbejdspartner i forhold til kommunen og andre samarbejdspartnere.

Effekt:

Vigtige principper for vores ledelse er:

- Tydelig ledelse
- Samarbejde, fælles ansvar og mulighed for, at den enkelte medarbejder kan træffe beslutninger.
- Tillid til at den enkelte yder sit bedste.
- Vise anerkendelse af, at vi med alle vore forskellige ressourcer i personalegruppen, hver især har noget at byde på i forhold til børn og forældre.
- Fælles arbejde med og udvikling af pædagogisk/faglige emner, såvel teoretisk som i praksis.
- Et godt psykisk og fysisk arbejdsmiljø.
- For at sikre ovenstående tilbydes der en gang om året en Medarbejderudviklingssamtale.

Tegn – Hvad er det vi gerne vil se for at vi kan sige at det er lykkedes

At personale, forældre, samarbejdspartnere oplever, at lederen tager ansvar og udviser lederskab

At medarbejderne føler sig værdsat og får mulighed for at udvikle sig og yde sit bedste

At børnene oplever børnehaven som et godt sted at være

At lederen føler sig kompetent, har tillid til medarbejderne og har overskud til det pædagogiske arbejde med børn og forældre

Organisation og Ressourcer:

Den daglige ledelse varetages af dagtilbudslederen, som ansættes af bestyrelsen under forudsætning af godkendelse af Århus Kommune. Dagtilbudslederen indgår som en naturlig del af det pædagogiske arbejde med børnene, personale- og forældresamarbejdet, men er samtidig ansvarlig for den daglige administration, økonomien og for den pædagogiske og personalemæssige udvikling.

I mødeplanen er afsat tid til ledelse, men vi arbejder med fleksibilitet og uddelegering af ansvar og arbejdsområder som en ressource.

Dagtilbudslederen indgår i et ledelsessamarbejde med dagtilbuddets souschef.

Til støtte for ledelsen afsættes der i budgettet økonomi til konsulentbistand vedrørende

organisatoriske og administrative opgaver.

Der er indgået aftale med kommunen om, at denne i samarbejde med lederen administrerer regnskabet vedrørende løn og drift.

Personale (6 af 9 strategi)

Indsatsområde: Personale

Sammenhæng/Grundlæggende antagelser.

Et personale der trives i dagligdagen og er glade for deres arbejdsplads er basis for høj faglig kvalitet – og for at børn og forældre oplever børnehaven som et godt sted at være.

Medindflydelse, medansvar og mulighed for faglig udvikling er vigtige elementer at have fokus på.

Vi arbejder konstant på at fastholde et samarbejds miljø, hvor anerkendelse og konstruktiv kritik af hinandens arbejde er det bærende i, at vi hver især kan udvikle os og blive dygtigere.

Det er vores hensigt at arbejde mere systematisk med evaluering og dokumentation - med det formål at udvikle personalets kompetencer, og at mindske den frustration, der let opstår i en tid med store krav til pædagoger om at dokumentere kvaliteten af arbejdet, idet evalueringsmetoder indenfor det pædagogiske arbejdsområde er vanskelige at arbejde med.

Effekt:

Det er vores mål

At hverdagen og den daglige pædagogiske praksis med børnene har høj prioritet og udføres med faglighed, engagement, glæde og humor.

At den enkelte medarbejder har medindflydelse og medansvar.

At vi støtter hinanden i at arbejde med selvrefleksion og fælles refleksion i en åben og anerkendende dialog.

At vi sammen og i dialog med forældrene evaluerer vores arbejde.

At vi skaber et fælles overblik over den samlede personalegruppes kompetencer og ressourcer.

At den enkelte medarbejder tilbydes relevant kompetenceudvikling

At vi skaber fælles visioner for fremtidigt arbejde.

At vi har et godt fysisk og psykisk arbejdsmiljø.

At den pædagogiske kvalitet og resultater af vores arbejde gøres tydelig

Tegn – Hvad er det vi gerne vil se for at vi kan sige at det er lykkedes

At medarbejderne føler faglig stolthed og indflydelse på eget arbejde

At medarbejderne føler sig som del af et arbejdsfællesskab med fælles mål og plads til forskellighed

At medarbejderne oplever et personalesamarbejde, der lever op til vores mål

Ressourcer

Personalets arbejdsindsats er en væsentlig ressource, som vi arbejder med at fastholde og udvikle.

Vores samarbejde i hverdagen er præget af engagement, fællesskab og humor. Vi er gode til at give hinanden informationer og til at udnytte vores forskelligheder i et udviklende samarbejde.

Vi gør meget ud af at være opmærksomme på, hvordan det enkelte barn trives - og vi forsøger hele tiden at blive dygtigere til at beskrive børnenes hverdag for forældrene. Det er på baggrund af vores iagttagelser af børnehavens liv, vi bygger vores forældresamarbejde - og det er også med dette udgangspunkt, vi gennemfører forældresamtalerne.

Vi arbejder løbende på at beskrive vores pædagogiske praksis og det daglige arbejde med børnene på skrift, dels for at bruge materialet til vore selvrefleksioner og evalueringer med det formål at blive

dygtigere, dels for ved åbenhed og synlighed at kunne komme i dialog med forældre og andre om vores praksis, således at vi til stadighed kan være i bevægelse og udvikling.

Vi er opmærksomme på at tilføre personalegruppen inspiration fra studerende, praktikanter og andre voksne med forskellige baggrunde, herunder anden etnisk oprindelse end dansk.

Organisation

Vi holder 10 aftenmøder om året af 3 timers varighed.

I løbet af året tager vi på kurser, temadage, konferencer eller lignende, og vi afholder hvert år den sidste fredag i oktober måned en kursusdag for hele personalegruppen. Dette giver os de faglige input, som er en forudsætning for at videreudvikle vores pædagogiske arbejde.

I det daglige uddelegeres ansvarsområder på enkelte medarbejdere og vi arbejder på at have en tydelig og klar arbejdsfordeling.

Vi arbejder aktivt på at fastholde og udvikle et godt arbejdsmiljø – er miljøcertificeret, deltager i Børn og Unges arbejde for et godt arbejdsmiljø og deltager som observatør for de selvejende institutioner i MED-udvalg.

Organisation (7 af 9 strategi)

Ressourcer

Vi er en lille institution som arbejder med én børnegruppe, og hvor personalet arbejder tæt sammen om det enkelte barn og børnegruppen som helhed.

Børnene har stor indflydelse på deres dagligdag, forældrenes medindflydelse vægtes højt, samarbejdsform og ”Tæt- på” ledelse gør, at beslutningsvejen er kort.

Vores økonomi prioriteres, så den kommer de børn og familier, som p.t. er brugere af institutionen til størst mulig gavn – det gælder personaleressourcer, aktiviteter, oplevelser, materialer etc.

Organisation

Vi er en 26-30 børns børnehave med åbningstid fra kl. 6.30 - 17.00, fredag dog fra kl. 6.30 - 16.30.

Vi har ferielukket 3 dage før påske, dagen efter Kr. Himmelfartsdag og en uge i forbindelse med julen – men ikke i sommerferien.

Garantidistrikt: Oddervej

Lokalområde 10: Højbjerg: Holme-Kragelund- Rundhøj-Skåde - Skoledistrikt: Kragelundskolen
Buslinier 1,4,6,10,12,18

Vi ligger tæt på skov og strand – og i området ligger skolerne tæt, så selv om de fleste af vores børn fortsætter på Kragelundsskolen sender vi også børn til Rundhøj Skole, Rosenvangsskolen, Skåde Skole, Holme Skole.

Drift (8 af 9 strategi)

Ressourcer

Som selvejende institution, der har driftsoverenskomst med Århus Kommune, er vi underlagt de samme økonomiske rammer som de kommunale institutioner

Som lille institution har vi et forholdsvis lille budget – og er på mange måder sårbar i forhold til

ændringer i de betingelser som økonomien har. Det være sig antal indskrevne børn, modulordning, langtidssygdom, vikardækning m.m.

Vi prioriterer at der er midler nok til en god personaledekning, at arbejdsmiljø og børnemiljø er godt, og at forældrene oplever børnehaven som et godt sted for deres børn at være.

Vi afsætter penge i budgettet til fuldkostordning, hvor maden tilberedes på stedet, og til vedligehold og forbedring af de fysiske og æstetiske rammer.

Vi afsætter økonomiske og personalemæssige ressourcer, så børnene kan deltage i ture og kulturelle aktiviteter og har inspirerende legetøj og materialer omkring sig – men vi er også opfindsomme i at finde gratis arrangementer og modtager gerne brugt, men godt legetøj m.m.

Vi ser medarbejdertilfredshed som en ressource og arbejder med at anvende APV, trivselsundersøgelser, arbejdsmiljøcertificering, MED-Udvalg som værktøjer til at sikre et godt arbejdsklima.

Vi ser personalets forskellighed og forskellige kompetencer som en ressource – og vi opgraderer gerne viden og kompetencer med personer, der hentes ind udefra. Det kan være som deltager i projekter med børnene, eller som undervisere for personalegruppen.

Vi er åbne overfor at modtage erhvervspraktikanter, skolepraktikanter, m.fl. i kortere eller længere perioder og er bevidste om at se dem som en ressource.

Vi lægger vægt på at alle, børn som voksne, har stor indflydelse på deres hverdag.

Organisation

Bestyrelsen har det overordnede økonomiske ansvar – og på bestyrelsesmøder diskuteres og følges op på prioriteringer af budgettet.

Vi udnytter at personalet har forskellige ressourcer og høj grad af ansvarlighed og fleksibilitet.

Vi uddelegerer ansvarsområder, herunder ansvar for at tage beslutninger,

Administrative og ledelsesmæssige opgaver varetages eller koordineres i overvejende grad af lederen – med bistand fra konsulenter – og i samarbejde med souschef og øvrige personale.

Vi organiserer os, så vi frigiver flest mulige personaletimer i det direkte samvær med børnene og til at kunne udføre et værdifuldt forældresamarbejde.

6. Kommunikation (9 af 9 strategi)

I et informations og videnssamfund er kommunikation af stor betydning. Den skal bringe åbenhed og synlighed omkring vores pædagogiske værdier og arbejdsgrundlag og den er af stor betydning for hvordan vi opfatter hinanden, samarbejder og udvikler fællesskaber.

God kommunikation skaber tillid og mulighed for at få indflydelse.

Skriftlighed er en vigtig del af kommunikationen og hjemmesider og anden informationsteknologi er gode muligheder for at give let adgang til informationer.

Intern kommunikation (børn, forældre, personale)

Indsatsområde: Intern kommunikation

Sammenhæng/Grundliggende antagelser.

Vi lægger vægt på, at kommunikationen bygger på anerkendelse og ligeværd. Det er vigtigt at arbejde med kommunikationen på alle planer, verbal og non verbal - og mellem alle der kommer i vores hus: børnene imellem, børn – voksne imellem, og imellem voksne: personale- personale, forældre personale, forældre-forældre.

Også skriftlighed er en vigtig del af kommunikationen – i forhold til forældrene er den beskrevet under beskrivelsen af vores forældresamarbejde.

Effekt:

Det er vores mål

At der på alle planer er en rar omgangstone, som bygger på gensidig respekt, anerkendelse og ligeværd.

At man oplever en positiv stemning, når man træder ind i huset.

At forældrene oplever, at deres egne beskeder og synspunkter bliver hørt og kommer rundt til alle i den lille personalegruppe.

At forældrene har en god fornemmelse af, at deres barn bliver set og hørt hver dag, at alle i personalegruppen kender deres barn, og at barnet er tryk ved de voksne.

At man ”tør” kommunikere direkte og åbent med hinanden.

At børnene føler sig trygge ved at kommunikere med de voksne.

At børnene oplever de voksne som tydelige og nogle, der ikke skælder meget ud.

At børnene føler sig set og hørt hver dag – og oplever, at de ”hører til” i Mosegården.

At vi som voksne er bevidste om det særlige ansvar vi har for at tage børnenes perspektiv – også der hvor de har svært ved at kommunikere direkte

At personalet finder støtte og udvikling i den måde kommunikationen mellem personalet foregår.

At vi har opmærksomhed rettet mod non verbal kommunikation.

Ydelse:

Alle der kommer ind i huset skal føle sig velkomne og modtages med imødekommenhed.

Ved at sige ”goddag” og ”farvel” viser vi, at vi har betydning for hinanden.

I vores indretning forsøger vi at bidrage til den positive stemning i huset

Via informationsbøger, nyhedsbrev, opslagstavler bidrager vi til et højt informationsniveau.

Den daglige samtale med forældrene – kort eller lang – prioriterer vi højt

Ansvar for at dialogen mellem forældre og personale finder sted, deler vi med forældrene.

Selvrefleksion og en praksis, hvor vi gerne må stille spørgsmål til hinandens arbejde er en del af personalets interne kommunikationsmetode.

Vi prioriterer nærvær og samtalen med børnene højt.

Vi lægger vægt på at kunne rette op på situationer, hvor kommunikationen har svigtet – herunder

også at sige undskyldt til et barn, vi har behandlet uhensigtsmæssigt eller uretfærdigt.
<p>Organisation:</p> <p>Hele vores virke i børnehaven skulle gerne vise at kommunikationen er i højsædet – men samtidig er der altid plads til forbedringer.</p> <p>Vi tænker også at der i al kommunikation vil forekomme misforståelser og uheldige måder at kommunikere på – men vi er ikke bange for at rette op på evt. fejltrin.</p> <p>Vi er ikke bange for uenigheder – som vi forsøger at udnytte konstruktivt</p>
<p>Ressourcer:</p> <p>Kommunikation bygger på gensidig og fælles ansvar, men som personale har vi et særligt ansvar for at kommunikationen lykkes – som rollemodel og med vores faglighed.</p> <p>Vi afsætter tid på personalemøder – mindst to gange om året – til at snakke om vores måde at kommunikere på og i øvrigt vægter vi at tage fat om de problemer der opstår, når de opstår.</p>

Kommunikation i netværk (selvejende dagtilbud i Århus)

<p>Indsatsområde:</p> <p>Kommunikation og samarbejde med Selvejende Dagtilbud i Århus Kommune</p>
<p>Sammenhæng/Grundlæggende antagelser.</p> <p>Siden 2006 har vi deltaget i netværkssamarbejde med byens øvrige selvejende dagtilbud.</p> <p>Vi har forholdt os til forskellen på styreformen i en selvejende og en kommunal daginstitution, og har styrket og udviklet samarbejdet. Samtidig har vi forholdt os til og udviklet samarbejdet med kommunale daginstitutioner og forvaltningen.</p> <p>Også skriftlighed er en vigtig del af kommunikationen og bl.a. via Hjemmeside og anden informationsteknologi er den vores ansigt udadtil.</p>
<p>Effekt:</p> <p>Det er vores mål</p> <p>Vores mål med samarbejdet er at støtte hinanden i at fastholde og udvikle den selvejende styreform som et stærkt nærdemokratisk supplement til de kommunale dagtilbud.</p> <p>Ved at indgå i netværket opnår vi en videndeling og en faglig sparring institutionerne imellem, som støtter såvel bestyrelse og ledelse i den løbende udviklingsproces.</p> <p>At kommunikere selvejertanken og den enkelte institutions særkende udadtil</p>
<p>Ydelse:</p> <p>Vi deltager i møder på såvel ledelses- som bestyrelsesniveau.</p> <p>Vi udveksler synspunkter med de øvrige netværksdeltagere og er i dialog med forvaltningen på netværkets vegne og gennem netværket, om de særlige spørgsmål der gør sig gældende for selvejende daginstitutioner.</p> <p>Vi har en fælles hjemmeside for selvejende institutioner med egen underside</p>
<p>Organisation:</p> <p>Kommunikationen i netværket foregår relativt uformelt og er sagsorienteret. Netværket har en koordinator, der er ansvarlig for at holde trådene samlet og sikre at relevant information cirkulerer blandt deltagerne, og for at den fælles hjemmeside opdateres.</p> <p>Indenfor det store netværk findes en række mindre netværk, som har et tæt samarbejde ud fra det som den enkelte institution finder relevant og af betydning.</p>

Ressourcer:

Da netværket er baseret på engagement og frivillighed kræver det ikke ekstra personalemæssige ressourcer i Børnehaven Mosegården.

Lederen prioriterer at deltage i netværkets aktiviteter og oplever at have udbytte heraf.

Personalet deltager i netværkssamarbejdet i kurser, omkring sprogvejleder eller lignende tiltag der har med kerneydelsen at gøre.

Der er afsat penge i budgettet til deltagelsen i netværket. Desuden har vi en bestyrelse, som lægger ressourcer i at holde et højt informationsniveau og som bakker op om netværkssamarbejdet.

Ekstern kommunikation (forvaltning, tværmagistralt, områdesamarbejde)**Indsatsområde:** Ekstern kommunikation**Sammenhæng/Grundliggende antagelser.**

Som selvejende institution arbejder vi efter driftsoverenskomst med Århus Kommune og er derved forpligtet til at følge de retningslinier for drift der vedtages af byrådet. Børn- og Unge Magistraten har vedtaget at det politisk ønskede dokumentationskrav skal tilgodeses gennem udviklingsplaner, kvalitetsrapporter og kvalitetssamtaler.

Skriftlighed er en vigtig del af kommunikationen udadtil.

Som lille institution med få ansatte har vi opmærksomheden rettet mod de muligheder gode samarbejdspartnere har for at tilføre os inspiration, videndeling, udvikling, og på at bidrage med vores værdier, faglige kunnen og ressourcer.

Effekt:**Det er vores mål**

fortsat at gøre os gældende som en troværdig og fagligt velfunderet samarbejdspartner, at byde ind med vores værdier som en lille og selvejende institution – som del af Århus Kommunes dagtilbud

at arbejde med udviklingsplan, kvalitetsrapport, kvalitetssamtale på en måde så det giver mening for personale, forældre og børn i Mosegården

At vores skriftlighed er troværdig og afspejler vores praksis

at være en del af den faglige pædagogiske udvikling i område 10 og Kragelund skoledistrikt

at have et godt samarbejde med det kommunale dagtilbud, Kragereden, og dets 5 afdelinger

Ydelser:

Vi deltager aktivt i distriktssamarbejde, områdesamarbejde m.v.

Vi lever op til de dokumentationskrav m.m. som er gældende for daginstitutioner i Århus.

Vi arbejder med stor skriftlighed som formidling af vores arbejde, bl.a. ved *Udviklingsplanen* og *Værdi- og arbejdsgrundlaget*, men også i det daglige arbejde med iagttagelser, nyhedsbreve, intern meddelelsesbog for personalet, referater af personale og bestyrelsesmøder og meget mere – og alt sammen er det med til at kvalificere de dokumenter som er offentligt tilgængelige.

Vi prioriterer at have et godt samarbejde med Kragereden :

P.T deltager vi i samarbejde omkring kommende skolebørn, som del af område 10 og skoledistriktets arbejde med overgang fra daginstitution til skole.

Og vi er i gang med at blive en del af de 5 afdelingers samarbejde mellem praktislærere omkring studerende.

Organisation:

Som lille institution med få ansatte vil det primært være lederen som deltager i møder m.m. af overordnet og generel karakter – men alle ansatte i Mosegården er velorienterede om de emner og beslutninger, der diskuteres og foretages i det eksterne samarbejde.

Det pædagogisk uddannede personale deltager i det konkrete, specifikke samarbejde om kerneydelsen, indenfor det område de er ansvarlig for.
Desuden er der uddelegeret ansvarsområder i forhold til fagligt arbejde, sikkerhedsarbejde, særlige pædagogiske opgaver m.m.
Bestyrelse, forældre og børn inddrages i arbejdet med udviklingsplan, kvalitetsrapport, kvalitetssamtale på en måde, så den pædagogiske praksis løbende kan justeres.
Bestyrelsen har det overordnede ansvar for de overordnede pædagogiske retningslinjer, mål og visioner.
Leder og personale er ansvarlig for, hvordan retningslinierne udformes som pædagogisk praksis og har til opgave, at det sker i samarbejde med forældre og børn.

Ressourcer:

Det er primært ledelsestid som anvendes i det samarbejde som har med generelle arbejdsopgaver og problemstillinger at gøre. Hvis det drejer sig om konkret samarbejde vedrørende kerneydelsen bruges den nødvendige tid - som en del af vores almindelige pædagogiske arbejde
Udarbejdelse af udviklingsplan, kvalitetsrapport og forberedelse af kvalitetssamtale er tidskrævende, vi forsøger at tilføre de nødvendige ressourcer så der går mindst mulig tid fra det direkte arbejde med børnene
Personale, forældre og bestyrelse deltager i processen med indhold og evaluering, lederen har hovedansvaret for udarbejdelsen af det skriftlige materiale.

Materiale som findes i børnehaven

- Forældrepeje og diverse informationsmateriale
- Udviklingsplan
- Årets gang/ traditioner
- Festskrift
- Driftsoverenskomster/Vedtægter
- Børnemiljøvurderinger
- APV
- Elite Smiley 😊😊😊😊